

Naročnina ena mesečno 26 Din,
za inozemstvo 40 Din.Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Telefon
št. 8122, 8123, 8124, 8125 in 8126
Maribor: Aleksandrova cesta 13. Telef.
št. 440.
Celje: Kocenova ulica 2. Telefon
št. 190.Rokopisi se ne vračajo,
— Oglasi po tarifu. —

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravišče: Ljubljana, Prešernova
ulica 54. Telefon št. 8122, 8123,
8124, 8125 in 8126Inzeratni oddelk: Ljubljana, Prešer-
nova ulica 4. Telefon št. 2492Podružnica Maribor: Aleksandrova ce-
sta 13. Telefon št. 455Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
Telefon št. 190.Računi pri pošti. Šek. zavodi: Ljub-
ljana št. 11.842, Praha čisto 78.180;
Wien Nr. 105.241.

Ljubljana, 7. januarja.

V noči od sobote na nedeljo so se odigrali v Beogradu dogodki, ki so na mah prekinili dosedaj notranjepolitični razvoj in državopravni položaj v naši državi. Po dovršenih konzultacijah voditeljev strank je kraljevska pisarna izdala komuniké, v katerem se konstatira, da so konzultacije dokazale, da ni možnosti za kakršnokoli parlamentarno rešitev krize, ki bi dala garancijo za popolno očuvanje narodnega in državnega edinstva. Na podlagi te ugotovitve je kralj še ponoči sestavil pod predsedstvom generala Živkovića izvenparlamentarno vladu, kateri je poveril izvršitev svojih dalekosežnih odločitev.

V posebnem manifestu na narod je kralj slovesno obrazložil in utemeljil svoje ukrepe. Kralj poudarja, da so notranji politični konflikti dovedli tako daleč, da so vse dobrine našega narodnega življenja ogrožene in da sta narod in država tako na znotraj, kakor tudi na zunaj prišla v nevarnost. Kraljev manifest prihaja do zaključka, da nas je zloraba parlamentarnizma prišla dojavljati do duševnega in narodnega razdeljevanja. Kralj slovesno izjavlja, da je čuvanje narodnega in državnega edinstva njegova najsvetejša dolžnost, kateri se je odločil podrediti vse druge obzire. Svoje dalekosežne ukrepe utemeljuje z velikim argumentom, da je princip narodnega in državnega edinstva najvišji zakon in čuvanje tega principa najvišji cilj njegove vladavine. Izjavljajoč, da je odločen z vsemi sredstvi in brez kolebanja do kraja izpolniti svojo dolžnost, proglašajo kralj Vidovdansko ustavo za razveljavljeno. Razpust Narodne skupščine, sistiranje raznih državljanskih svoboščin in drugih ustavnih garancij, uvedba principa, da je volja kraljeve edinega izvor državne moči, so logične posledice dejstva, da se nahajamo danes v brezustavnem stanju.

Drugi argument, s katerim kraljev manifest utemeljuje sistiranje ustave, je ta, da je treba izkati nove metode ter pripravljati nova pota, ki bodo omogočala, da se v okviru glavnega načela narodnega in državnega edinstva doseže ustvaritev onih ustanov, one državne uprave in one državne ureditve, ki bo najboljši odgovorjal splošnim narodnim potrebam in državnim interesom. V tej zvezi je razveljavljanje ustave zamišljeno kot odprava vseh formalnih težkoč, ki bi jih bilo sicer premagati za reorganizacijo države. Obenem pa je s kraljevim manifestom dan že tudi zunanji okvir za to reorganizacijo. S tem, da je proglašena nedotakljivost načela narodnega in državnega edinstva, so že v naprej odklonjene federalistične in plemenske koncepcije ter vsi projekti, ki bi hoteli razdrobiti zakonodajno kompetenco države in princip enotne vrhovne državne uprave.

Kralj obeta narodu, da se bo reorganizacija države v najkrajšem času izvršila in proglašajo torej sedanje brezustavno stanje za provizorij, ki ne bo dolgo trajal. Njegov apel, naj v tem resnem trenutku vsi Srbi, Hrvati in Slovenci z vso vnemo pomagajo, da se skoraj ustvarijo zopet redne razmere in da se doseže taka ureditev naše Jugoslavije, ki bo zagotovila narodu zadovoljstvo, državi pa moč in ugled, mora globoko odjekniti v srcu vsakega rodoljuba.

Vlada, ki je prevzela na sebe izvršitev kraljevih načrtov, se mora zavedati svoje ogromne historične odgovornosti. V posebnem svečanem nagovoru ji je kralj naložil predvsem dolžnost, da v narodu vzbudi občutek zakonitosti, pravice in enakosti. Le interes službe in interes države sme biti za državno upravo merodajen, vse druge interese kralj izključuje. Vlada torej hoče, da bi bila nova izvenparlamentarna vlada obenem v strankarskem oziru strogo nevtralna. Vlado vodi general Petar Živković, mož velike energije, ki je po celi svoji tradiciji kot vojak daleč proč od partizanstva in o katerem smemo predpostavljati, da se bo strogo čuval le za trenutek zapustiti smernice svojega najvišjega gospodarja. Tudi njegovim pomočnikom ne more biti težko držati kraljevo linijo.

Veliki projekti se dajo izvršiti, če so jim ljudje dorasli. Kralj je svoji vladi naložil velikansko delo in kabinet gospoda Živkovića je prevzel odgovornost, kakršne ni imela še nobena vlada v naši državi. Kdor ljubi Jugoslavijo, mora želeiti, da bodo možje, ki so 6. januarja položili prisego, dorasli resnim časom, katere preživljamo, ker v njihovih rokah je usoda Jugoslavije.

Včerašnji dogodki v Beogradu

Ministrski predsednik v avdijenci. — Ministri se seznanjajo s svojimi resori. — Dr. Kumanudi o novi vladi

Beograd, 7. januarja. 6. Predsednik vlade general Pera Živković je bil danes sprejet od kralja v avdijenci, ki je trajala od 11. in pol do 12.15. General Živković je čestital Nj. Vel. kralju božične praznike v svojem imenu in v imenu vlade.

Po avdijenci je general Živković odšel v predsedništvo vlade, kjer je ostal v svojem kabinetu do 1. popoldne. Tik pred generalom Živkovićem je prišel v predsedništvo vlade minister za javna dela Sveta Savković, ki se je vse dopoldne mudil v svojem kabinetu. Tudi večina ostalih ministrov je bila v svojih ministrstvih, da se seznanijo s prevzetimi resori. Glede na dogovor, ki obstoja med ministri, je minister Savković po odhodu iz predsedstva vlade odklonil novinarjem, ki so ga obkolili z vprašanji, vsako izjavo.

Beograd, 7. januarja. 6. Glede na dolžbo novega zakona o občinskih samoupravah so se danes novinarji obrnili na bivšega župana beogradske ob-

čine dr. Kosto Kumanudija in ga vprašali, ali je že kaj ukrenjeno v vprašano beogradske občine, odnosno glede ukinitve občinskega sveta in predstojenčega imenovanja vladnega komisarja. Dr. Kumanudi je odvrnil, da mu o novem komisarju in o nameravanih izmenbah ni še ničesar znanega. Nadeja se, da bo vlada obdržala sedanji občinski svet in sedanjo občinsko upravo, ki je vsestransko dokazala, da zlagava vse svoje sposobnosti v harmonično delo za interese beogradskega prebivalstva in prestolice.

Nato so novinarji stavili dr. Kumanudiju naslednje indiskretno vprašanje: »Gospod predsednik govori se mnogo o tem, da se vas je hotelo že sprejeti v vladu generala Petra Živkovića?»

Dr. Kumanudi se je nasmehnil in odvrnil:

«Mene niso poklicali; če pa bi me poklicali, ni izključeno, da bi se bil odzval.»

Včerašnji dogodki v Zagrebu

Pred imenovanjem komisarjev za občino in oblastno samoupravo. — Prostori oblastnega odbora zaprti. — Posvetovanja voditeljev KDK.

Zagreb, 7. januarja. Občinski svet do danes še ni bil razkušen. Dosedanji župan dr. Srkulj je danes ves dopoldne vodil županske posle kakor običajno. Splošno se pričakuje, da bo veliki župan polk. Maksimović predlagal komisarja na občini po vsej priliki že tekom današnjega dne ali pa jutri zjutraj.

Na velikem županstvu se je dopoldne vršila dolga konferenca med velikim županom in vodilnimi uradniki velikega županstva. Na konferenci so razpravljali o določitvi osebe, ki bi bila najprimernejša za komisarja občine. Nadalje se je razpravljalo tudi o izvolitvi osebe, ki bi vodila komisariat na oblastni skupščini in v oblastnem odboru.

Kot najresnejši kandidat za komisarja mestne občine se imenuje bivši župan arh. Vekoslav Heinzel. To kandidaturu podpira zlasti finančni minister dr. Švrliuga.

Tudi odločitev glede novega komisarja v oblastni skupščini in v oblastnem odboru še ni padla Zdi se, da bo na to mesto imenovan bivši veliki župan dr. Peter Zrelec.

Vodstvo HSS, ki se je hotelo davi napotiti kakor običajno v svoje prostore v bivšem hrvatskem saboru, je našlo zgradbo zapčeno. Sabor so čuvali številni redarji in orožniki. Vodstvo HSS se je nato podalo v Hrvatski seljaški dom, kjer se je ob 11 sestalo k seji vodstva. Ob 12. sta prisnela bivša poslanca Svetozar Pribečević in Ve-

česlav Vilder, nakar se je vršila konferenca vodstva KDK.

Z današnjim jutranjim brzovlakom so prišli v Zagreb novoimenovani hrvatski ministri dr. Švrliuga, dr. Drinković in dr. Frangeš. Ministri so se podali na svoje domove.

Z istim brzovlakom sta dospela v Zagreb tudi Svetozar Pribečević in Večeslav Vilder, ki sta imela dopolne več sestankov s svojimi političnimi prijatelji.

Zagreb, 7. jan. n. Tekom noči in danes dopoldne je dospelo v Zagreb okoli 30 bivših poslancev KDK. Zjutraj je došel z brzovlakom iz Srema Svetozar Pribečević. Vsi so se zbrali tekom dopoldneva v Seljačkem domu. Ob 11.15 sta se sestala dr. Maček in Svetozar Pribečević k razgovoru, ki je trajal nekoliko do popoldneva. Nato je Svetozar Pribečević odšel v svoj hotel, dr. Maček pa je ostal še nadalje v razgovoru s svojimi tovariši. Ob 3. popoldne so se bivši poslanci HSS zbrali v Seljačkem domu ponovno k razgovoru z vodstvom stranke. Ob 5. popoldne je dr. Maček odšel domov in se ob 6. vrnil. Predno je prišel v Seljački dom, se je sestel s Svetozarjem Pribečevićem v hotelu Esplanade, na kar se je vršil razgovor vodstva KDK.

Dr. Maček in Pribečević sta se zvečer sestali tudi z novinarji, katerim pa nista dala nikakih izjav političnega značaja.

Pariški listi o dogodkih v Beogradu

Vsi listi izražajo svoje simpatije naši državi

eBograd, 7. januarja 6. Pariško časopisje posveča dogodkom v Jugoslaviji vso pozornost ter objavlja povodom važnega prekreta v Jugoslaviji obsežne komentarje.

«Temps» in «Echo de Paris» naglašata, da so bile prvotne zahteve Hrvatov pač pretirane, da pa so deloma vendarle upravičene. Vsekakor pa je moral kralj pravočasno preprečiti razcep države. «Echo de Paris» poudarja še posebej, da je kralj s srečno roko izbral nevtralnega osebo in s tem doprinesel dokaz, da odločanja vodstva beogradskega politika. Baš zato pa obstoja upanje, da ga bodo Hrvati z vsemi svojimi silami podprli. Prejšnje zahteve Hrvatov so pomenile samomor za državo, ki je sedaj preprečen.

«Journal» hvali odločnost in politični pogum kralja Aleksandra, ki bo omogočil revizijo ustave na podlagi ravnopravnosti sodelazbe vseh predstavnikov naroda pri državni upravi.

«Oevre» naglašata, da se iz kraljevega manifesta razvidi, da si je kralj ohranil globoko vero v ideal parlamentarnega režima.

«La Volonte» smatra, da mora Jugoslavija ohraniti hladnokrvnost in razboritost, ker ima za sosedo Madžarsko, ki je še vedno prežeta z irendentizmom in se med tem sosedami nahaja tudi Italija, ki komaj čaka na priliko, da bi Slovanom vzela Jadram.

«Petit Journal» izraža željo, naj bi kralj in jugoslovanski narod čim prej našla podlago za sporazum, da se ohrani duhovno edinstvo kraljevine in ohrani ravnotežje na Balkanu, kar brezpogojno zahtevajo interesi svetovnega mira.

«Quotidien» objavlja obširen komentar o novem kabinetu v Jugoslaviji in meni, da je bil Marinković od nekdaj prijatelj decentralizacije in lokalnih avtonomij, čeprav je morda nasprotnik federalizma. Stjepan Radić je svojčas sam izjavil, da bi bili Hrvati pripravljeno sprejeti generala Živkovića za predsednika ministrskega sveta.

Tudi ostali listi naglašajo, da morejo Hrvati imeti od novega režima še velike

koristi. Ukinjenje parlamentarizma bo omogočilo političnim voditeljem, da mirno razmislijo o potrebnih ustavnih reformah, ki naj na eni strani zadovolje patriotske občutke, na drugi strani pa upoštevajo interese države. Ohranitev Jugoslavije pa je imperativna zahteva evropskega mira.

Rumunski glasovi

Beograd, 7. januarja. r. Vsi rumunski listi komentirajo rešitev krize v Jugoslaviji. V komentarjih se predvsem izraža želja, da bi bila ta rešitev srečna in da bi to dovela do konsolidacije države. Oficielni organ liberalcev «Vitorul» poudarja, da je predsednik vlade Živković eden najodličnejših generalov Jugoslavije. Kot prijatelji in zavetniki želimo težki misli kralja Aleksandra največji uspeh. Iz sestave novega kabineta izhaja, da se je večina jugoslovenskih politikov pridružila temu polkusu.

Neodvisni list «Lupta» objavlja pod naslovom »Kralj Aleksander rešil narodno edinstvo Jugoslavije» članek, v katerem poudarja odkritosrčnost in utemeljeno skrb, ki se vidi v proklamaciji kralja. Vsi oni, ki želijo nacionalno konsolidacijo Jugoslavije izražajo samo eno upanje, da bo mislija ki jo je prevzel kralj Aleksander v kratkem času dosegla popoln uspeh.

Neodvisni «Adeverul» meni, da bodo srbske stranke z rešitvijo bolj nezadovoljne kot Hrvatje. Že Stefan Radić se je izrazil, da je ukinitev ustave potrebna. List naglašata, da so v vladu vstopili tudi Hrvati, ki imajo simpatije pri Kmečko-demokratski koaliciji.

Izrazi udanosti vladarju

Zagreb, 7. januarja. Pokrajinska zveza industričev, Zveza trgovcev iz Hrvatske in Slavonije ter zagrebška Trgovska zbornica so poslali kralju brzovajne izraze udanosti.

Nemški zračni promet 1. 1928

Berlin, 7. januarja. (be.) Lufthansa je prevozila minulo leto 111.000 potnikov in za 10 milijonov kg blaga.

Poljski glasovi o sovjetski ponudbi

Vladni listi se boje izolacije Poljske. — Rusija je hotela s ponudbo utrditi svoj položaj doma in v inozemstvu

Varšava, 7. januarja. d. Ruska ponudba Poljski za podpis kratkega zapisnika, po katerem bi stopil Kelloggov protivojni pakt za Rusijo in Poljsko takoj v veljavo, je prve dni popolnoma desorientirala poljsko javnost. Vladni listi se napadali Rusijo, češ da si hoče s Kelloggovim paktom prikupiti Ameriki in s tem pridobiti zaupanje za kredite ali pa da hoče Poljsko izolirati. Ko pa je ministrstvo zunanjih zadev objavilo celotno besedilo ruske ponudbe in se je razvidelo, da ne gre za izolacijo Poljske, kajti enako ponudbo je Litvinov obetal poslati tudi baltskim obrobim državam, se je ta očitek izkazal kot neutemeljen. Zatrjuje se nasprotno, da se je Moskva sedaj poprijela poljske teze, ki je vedno zahtevala, da se vojni pakt sklene skupaj med Poljsko in baltskimi državami na eni ter Rusijo na drugi strani. Da pa se pakt razširi tudi na Rumunijo, tega Poljska sama ni bila doslej nikoli zahtevala. Socialisti in desničarske stranke se za sprejem ruske ponudbe, vendar slednje poudarjajo, da gre pri tem za golo razpravljanje o miru in vojni, ki ima samo formalni značaj, ne gre pa za tem, da bi se odnosaji med Rusijo in Poljsko postavili na realen temelj.

Vladno časopisje pa se čudoma sprašuje, kaj da je moglo Rusijo nagnati, da se tako žuri s protivojnimi pakti, nudeč jih na vse strani. Uradni krogi čutijo za to naglico namen Rusije, ki bi iz ev. odklonilnega odgovora poljske vlade kovala svoj

propagandni kapital tako v svoji notranjosti kakor na zapadu. Dokazovala bi svojo miroljubnost in poljsko intransigentno nepomirljivost. Naiveč pa da je Rusiji do tega, da bi po podpisu protokola dobila primerno platformo za vmešavanje v odnose med Poljsko in Litvo ni izključeno, da bo Rusija takoj po podpisu protokola za protivojni pakt šla korak dalje in zahtevala razorožitev Poljske.

Rumunsko-poljska posvetovanja o ruski ponudbi

Bukarešta, 5. januarja. g. Danes popoldne je polski poslanik v Bukarešti grof Szenbec posetil rumunsko zunanje ministrstvo. Predmet razgovora je bil odgovor Poljske sovjetski Rusiji na znano ponudbo glede protivojnega pakta. Kakor doznava vaš poročevalec bo stališče Poljske v tem vprašanju določeno po zvezni pogodbi z Rumunijo. Stališče Rumunije in Poljske je to, da bi morala Rusija, ako je smatrala svoj predlog za resnega, staviti ga vsem svojim sosednim državam in da bi moral Kelloggov pakt veljati za vso vzhodno mejo Rusije. Rumunski poslanik v Varšavi Deville se je vrnil na svoje mesto, da po nalogu stopi v tesnejšo zvezo s poljskimi uradnimi krogi. Zlasti naj z maršalom Piłsudskim in zunanjim ministrom Zaleskim prouči sedanji položaj v smislu poljsko-rumunske pogodbe.

Byrdova odprava na južni tečaj

Ladja »City of New-York« pristala v Kitovem zalivu. — Byrd našel prostor za taborišče. — Tudi Wilkins hiti proti južnemu tečaju

Washington, 7. jan. d. Kapetan Byrd, ki je pred tednom dni pristal z ladjo »City of Newyork« v Kitovem zalivu, se pripravljajo, da ustanovi stalno taborišče na ogromni Rossovi ledeni pregradi. Smeli Američani si je izvolil za svojo pot na južni tečaj ozemlje Rossovega kvadranta, tedaj ozemlje po katerem je prodiral tudi Amundsen. Angleški raziskovalec Scott si je v to svrhu izbral pot ob drugem robu Rossove ledene nagrade po Viktorijinem kvadrantu. Kapetan Byrd je že izvršil prvo poskusno potovanje v notranjost ledene visoke planote ter našel pripraven kraj za taborišče. Odprava bo sedaj zaposlena s postavljanjem tabora in prenosom vseh potrebščin v taborišče, kjer namerava 30 mož Byrdove odprave ostati celo leto. Vreme je nestalno ter močno ovira napredovanje ekspedicije. Te vremenske izpremembe so za Antarktido značilne in so strah vseh polarnih raziskovalcev. Na par trenutkov

solnčnega dne sledi takoj huda snežna mež in lahni vetrovi se v hipo spremene v silne orkane. Sneg v teh krajih ne pada v kosmih, marveč v ostrih ledenih iglicah. Pot ki jo bo moral Byrd prehoditi do pogorja kraljice Maud razmeroma ne bo pretežavna. Glavne težkoče se začno pri tem gorovju, ki je visoko 3000 do 4000 metrov. Od pogorja proti južnemu tečaju se vleče tako zvani Hudičev ledenik, ki se mu ni mogoče izogniti in ga je moral prekorakati po dolgem tudi Amundsen. Ladja »City of Newyork« medtem prodira globlje v Kitov zaliv. Led se taja in lomi, tako da ladja razmeroma hitro prodira v zaliv Byrdu je mnogo na tem, da se čim prej napoti proti cilju, kajti z druge strani tečaja se pripravlja Eilkinsova, takisto izvrstna opremljena odprava, da pride na tečaj pred Byrdom, kakor je bil Amundsen prehitel kapitana Scotta.

Berlinski glasovi

Berlin, 7. januarja. g. K razpustitvi parlamenta v Jugoslaviji piše »Vossische Zeitung« Hrvatska avtonomistična borba, ki so jo nekateri črnosrajčniki v Avstriji in na Madžarskem zasledovali z neupravičenimi nadami, je vsekar končana. Ako bodo novi uradniki z izključitvijo strankarske moči skrbeli prihodnjo spomlad za svobodne in neodvisne volitve ter ako bodo Hrvati med tem dobili imstvo za pravično udeležbo v centralni vladi in v upravi, se bo želja Hrvatov po avtonomiji mogoče sama od sebe zrušila in bo začel nov čas edinstva v kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev.

«Berliner Tageblatt» piše: »Iz kraljevega manifesta se dobiva dojem, da je sedanje stanje zamišljeno le kot prehodno. Isti dojem je dobil poročevalec »Berliner Tageblatt« iz razgovorov, ki jih je imel s posameznimi ministri nove vlade. Kako si zamišljajo naloge nove vlade, izhaja iz naslednje izjave novega ministra: »Z močno roko, vsak na določenem mestu, nastopati taktično proti raznim političnim strujam, da se jih pridobi za sodelovanje v državi.«

Narodna skupščina zaprta

— Beograd, 7. jan. Danes je hotel v Narodno skupščino bivši minister ver Dragiša Cvetković, kateremu pa je dežurni žandar prepovedal vstop. V Narodno skupščino smejo samo še novinarji, ki imajo v prostorih Narodne skupščine svoj novinarski klub in vrše svojo poročevalsko službo večinoma s svojega novinarskega kluba.

Ameriške priprave za bodočo vojno

London, 7. jan. Po vesteh iz Newyorka so ameriški kemiki iznašli nov strupeni plin, ki prekaša po ostrosti in učinkovitosti vse ostale pline. Ta plin se imenuje »cacodissocian« . Z najmanjše količine učinkuje strahovito in so v stanu uničiti cele vojaške oddelke.

Američani so nadalje iznašli novo lahko kovino v obliki zlitine z berilom. Nova kovina je dvakrat trša od jekla in skoro trikrat lažja od aluminija. Je tako trda, da lahko reže steklo. Novi kovini obetajo veliko uporabnost zlasti v avijatik in tehniki sploh.

Ameriška vojna industrija smatra, da je mnogo bolje boriti se s plini, kakor pa z dragimi topovi in drugim vojnimi materialom in se zato specializira zlasti na produkcijo takih vojnih sredstev.

Parker Gilbert o svojem poročilu

Washington, 7. jan. (be.) V razgovoru z novinarji se je izjavil generalni agent za reparacije Parker Gilbert proti javnemu razpravljanju o delu odbora strokovnjakov za rešitev reparacijskega vprašanja. Naloga odbora strokovnjakov so čisto strokovnega značaja, v katere nimajo mase pravilnega vploga in bi eventualne nepravilne kritike lahko komplicirale ali pa celo »prečile« rešitev tega delikatnega problema. Na vprašanje, kaj misli o poročilu ameriškega trgovskega atašea Allportsa o gospodarskem stanju nemške države, je agent odgovoril, da je on sestavil poročilo o gospodarskem položaju v Nemčiji na temelju podatkov do meseca septembra 1. 1928. Allports pa je podal pregled gospodarskega stanja Nemčije do meseca decembra ista 1928. Vprašanje imenovanja ameriških delegatov v odbor strokovnjakov še vedno ni rešeno. O načinu njih imenovanja se vrše trenotno pogajanje med angleškim poslanikom in ameriško vlado.

Nemško delavstvo proti Parkerin Gilbertu

Berlin, 7. jan. (be.) Nemška rudarska zveza je izdala komuniké, v katerem izjavlja, da bo Parker Gilbertovo poročilo škodilo zbolšanju gospodarskega stanja Nemčije. Nemško gospodarstvo ne obstoja samo iz davčnih dohodkov in zastavljenih nemških industrijskih in železniških akcij, ampak tudi iz delovnega ljudstva, ki ima pravico zahtevati, da se varuje njegov življenjski standard. Komuniké zaključuje s konstatcijo, da je vsaka rešitev reparacijskega vprašanja, ki ne upošteva teh temeljnih zahtev nemškega delovnega ljudstva, grajena na pesek.

Šesti dan neorestanu v zraku

Los Angeles, 7. januarja. (be.) Letalo »Question Mark« je potolklo vse svetovne trdnostne rekorde in kroži v zraku že 136 ur. Letalo nadaljuje svoj enolični polet in bo nabrže postavilo rekord, ki ga bo težko kdo prekosil. Deset ur prele so letalci signalizirali, da se v motorju pojavljajo motnje, ki pa so bile medtem ošivdno odstranjene.

Mistifikacija o smrti tovarnarja Klementa

Praga, 7. januarja. (be.) Nekateri listi so objavili vest, da je umrl ustanovitelj češkoslovaške avtomobilske industrije Václav Klement. Ta vest je bila le mistifikacija. Gosp. Klement je popolnoma zdrav ter se vsak dan udeležuje sej generalnega sveta Skodovih tovarnov.

Kupujte pri trdkah, ki
inserirajo v „Jutru“

Historični dokumenti 6. januarja

Ponatisi iz naših nedeljskih posebnih izdaj in iz „Ponedeljka“

Kraljev manifest na narod

V nedeljo je bila po vsej državi objavljena naslednja proklamacija Nj. Vel. kralja Aleksandra I.:

Mojemu dragemu narodu Vsem Srbom, Hrvatom in Slovincem!

Najvišji narodni in državni interesi ter njihova bodočnost mi nalagajo, da se kot vladar in sin te zemlje obračam neposredno na narod in da mu odkrito in iskreno povem ono, kar mi v sedanjem trenutku nalaga moja vest in moja ljubezen do domovine.

Prisel je čas

KO MED NARODOM IN KRALJEM NE MORE IN NE SME BITI VEČ POSREDOVALCA.

Tekom takih prestopnih naporov in toliko potrpežljivosti, ki sem jo pokazal v izvrševanju svojih visokih dolžnosti, je moja duša trpeti občutila klic naših narodnih množic delavnih in rodoljubnih, toda tudi izmučenih, ki so, vodene po svojem naravnem in zdravem razsodku, že davno videle, da se ne more več iti po potu, po katerem se je dosedaj šlo.

Moja pričakovanja kakor tudi pričakovanja naroda, da bo razvoj našega notranje-političnega življenja prinesel ureditev in konsolidacijo razmer v državi, se niso izpolnili. Parlamentarno delo in vse naše politično življenje dobiva vedno bolj negativno obeležje. Od tega imata narod in država za sedaj samo škodo. Vse koristne ustanove v naši državi, njihov napredek in razvoj celokupnega našega narodnega življenja so s tem prišle v nevarnost. Od takega nezdravega političnega stanja v državi ne trpi samo notranje življenje in napredek, temveč tudi ureditev in razvoj zunanjih odnosov naše države, kakor tudi okrepitev našega ugleda in kredita v inozemstvu.

Parlamentarizem, ki je kot politično sredstvo po tradiciji Mojega nepozabnega očeta ostal tudi Moj ideal, so začele zaslepljene politične strasti zlorabljati v taki meri, da je postajal zapreka za vsako plodono delo v državi. Zlostni razdori in dogodki v Narodni skupščini, so omajali v narodu vero v koristnost te ustanove. Sporazumi na tudi najbolj običajni odnosi med strankami in osebami, so postali absolutno nemogoči. Namesto, da bi parlamentarizem razvijal in krepil duh narodnega in državnega edinstva, pričinja — tak, kakršnen je — dovažati do duševnega razsula in narodnega razjedinevanja. Sveta moja dolžnost je, da z vsemi sredstvi čuvam dr-

žavno in narodno edinstvo in jaz sem odločen, da to dolžnost izpolnim brez kolebanja do konca.

Čuvati narodno edinstvo in državno celoto, to je najvišji cilj Moje vladavine, a to mora biti tudi najvišji zakon za mene in za vsako-gar. To mi nalaga Moja odgovornost pred narodom in pred zgodovino; to mi nalaga ljubezen do domovine in pleteta napram neštevilnim dragocenim žrtvam, ki so padle za ta ideal. Iskati zdravilo proti temu zlu z dosedanjimi parlamentarnimi izpremembami vlad ali pa z novimi zakonodajnimi volitvami bi pomenilo izgubljeni dragoceni čas z brezuspešnimi poskusi, zaradi katerih smo že izgubili nekoliko zadnjih let.

Iskati moramo nove metode dela ter pripravljati nova pota.

Prepričan sem, da bodo v tem rešenju trenutkovsi Srbi, Hrvati in Slovinci razumeli to iskreno besedo svojega kralja in da bodo oni Moji naivnejši pomočniki pri Mojih bodočih naporih, ki imajo zgolj en cilj, da se v najkrajšem času doseže ustvaritev onih ustanov, one državne uprave in one državne ureditve, ki bo najboljši odgovorjara splošnim narodnim potrebam in državnim interesom.

Zaradi tega sem odločil in odločujem:

Ustava Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovincov od 28. junija 1921 se razveljavi. Vsi državni zakoni ostanje v veljavi, dokler se po potrebi z Mojim ukazom ne ukinejo. Na isti način se bodo v bodoče ustvarjali tudi novi zakoni. Narodna skupščina, izvoljena 11. sept. 1927, se razpušča.

S tem, da sporočam to svojo odločitev Svojemu narodu, naročam vsem oblastvom v državi da po njej postopajo, a vsem in vsakomur zapovedujem, da se ji pokoravajo.

V Beogradu, dne 6. jan. 1929.
ALEKSANDER s. r.

Vladarjev apel na nove ministre

Beograd, 6. jan. Kralj je po imenovanju nove vlade nagovoril novoimenovane ministre takole:

»Gospodje ministri!

Navzlic vsemu mojemu prizadevanju, da se najde rešitev, ki bi omogočala složno delovanje za okrepitev države in za splošno dobrobit naroda, se je pri poslednjih posvetih pokazalo, da je taka rešitev v sedanjih političnih razmerah izključena.

Zato sem sklenil — kar sem že objavil narodu s svojim manifestom — da izpremenim upravni sistem, odstranim težave in poiščem leka za nevolje v državi in v narodnem življenju.

S to namero sem Vas poklical za svoje sotrudnike v pričakovanju, da boste pravilno razumeli tako težino nalogo, kakor tudi pomen mojega zaupanja.

Na začetku Vašega dela želim na Vas nasloviti nekoliko besedi, ki naj Vam prožijo direktive za vse Vaše posle.

Kot edino meni odgovorni ministri predstavljate sedaj, vsak v svojem resoru, največjo državno avtoriteto.

To avtoriteto oblasti morate tako Vi kakor Vaši podrejeni visoko čuvati ter stremeti za tem, da bo pri vsaki priliki spoštovana.

To boste dosegli na ta način, ako se boste strogo držali državnih zakonov, prepovedujoč vseko njihovo izigravanje kakor tudi njihove malenkostne kršitve. Vi in vsi Vaši podrejeni organi se morate ravnati pri vseh svojih ukrepih kakor v vsem svojem delovanju le po službenih interesih in po interesih države.

Na ta način bo doseženo popolno zaupanje naroda napram organom oblasti in bosta zavladala občutek in prepričanje, da se v naši državi vlada s polno zakonitostjo, pravičnostjo in absolutno enakostjo.

Vsak uradnik, ki postopa pravilno na imo občutek sigurnosti in naj ve, da bo vžival Vašo popolno zaščito, ako vdan, vestno, eksekutivno in pošteno izpolnjuje svoje dolžnosti.

V pričakovanju, da boste čuvali edinstvo naroda in njegovi slogi, enakost in ravnopravnost vseh Srbov, Hrvatov in Slovincov, da boste ne glede na obstoječe težkoče, ki jih prinaša s seboj dosedaj upravni sistem, pričeli z in-

tenzivnim delom in razvili najširšo aktivnost na vseh poljih državne uprave, zlasti pa, da boste s takojšnjimi brizmi in primernimi ukrepi popravili državno administracijo. Vas gospodje ministri, pozivam, da me z vsemi razpoložljivimi močmi in z vestnim izpolnjevanjem svojih dolžnosti podpirate pri tem velikem delu za dobrobit in napredek naše kraljevine in za boljšo bodočnost našega naroda, vedno imajoč pred očmi, da je služba narodu največji zakon.

Aleksander m. p.

Sestanek reparacijske komisije v četrtek

Pariz, 7. januarja s. Kakor poroča »Temps«, se bo reparacijska komisija sestala v četrtek v Parizu, da imenuje strokovnjake za ureditev reparacijskega vprašanja, odnosno, da jih potrdi. Strokovnjaki, ki so jih vlade že določile, so za posamezne države naslednji: za Francijo Moreau, guverner francoske Narodne banke, in Parmentier. Član transferentne komisije, za Anglijo Stämpf in lord Revelstock, oba upravna svetnika angleške Narodne banke, za Italijo Pirelli, bivši član Dawesove komisije, in univerzitetni profesor Suvich, za Japonsko Mori, bivši finančni ataše pri poslaštvu v Londonu, in Oatsi, drugi guverner japonske Narodne banke, in za Belgijo Francqui, bivši minister, in Gutte, bivši član reparacijske komisije. Za Nemčijo sta bila imenovana predsednik državne banke dr. Schacht in bankir Melchior iz Hamburga. Belgijskih in nemških strokovnjakov do sedaj še niso oficijelno javili. Za slednje ni potrebno, da jih reparacijska komisija potrdi. Ameriška delegata bosta imenovana šele po sestanku komisije. To bosta najbrže poslanik v Mexicu, Morro in Rufus Dawes, brat generala Dawesa.

Predsednik Hoover se je vrnil s potovanja

Washington, 7. jan. s. Predsednik Zedinjenih držav Hoover se je danes ob treh popoldne vrnil s svojega inozemskega potovanja. Na kolodvoru ga je pričakovalo približno 1000 oseb, ki so mu pridelile navdušene manifestacije. Hoover je izjavil, da je s svojim potovanjem izredno zadovoljen. Prepričan je, da bo njegovo potovanje pripomoglo k izboljšanju odnosov med Severno in Južno Ameriko.

Zakon o kraljevski oblasti in vrhovni drž. upravi

Beograd, 6. jan. Današnje »Službene novine« objavljajo naslednji zakon o kraljevski oblasti in o vrhovni državni upravi:

Čl. 1. Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovincov je dedna monarhija.

Čl. 2. Kralj je nositelj vse oblasti v državi. Kralj izdaja in proglašza zakone, postavlja uradnike in vse vojaške čine. Kralj je zapovednik vse sile. On daje rede in druga odlikovanja.

Čl. 3. Kralj vrši amnestijo za vsa kazenska dejanja. Amnestija se lahko da pred otvoritvijo kazenskega postopanja, med postopanjem in po izrečni obsodbi. Amnestija je splošna ali pa posamezna. Kralj vrši pomilovanja in more že prisojeno kazen oprostiti, zmanjšati ali pa ublažiti.

Čl. 4. Kralj predstavlja državo v vseh njenih odnosajih s tujimi državami. Kralj objavlja vojno in sklepa mir.

Čl. 5. Kralj in prestolonaslednik sta polnoletna, čim dopolnita 18. leto.

Čl. 6. Kraljeva oseba je nedotakljiva. Kralj se ne more kilcati na odgovornost in ne more biti tožen.

Čl. 7. V kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovincov vlada kralj Aleksander I. iz dinastije Karadjordjevičev. Kralja nasleduje njegovo moško potomstvo iz zakonitega zakona po vrsti prvorojenstva. Če kralj nima moškega potomstva, si določi naslednika iz stranske linije.

Čl. 8. Kraljevski dom sestavljajo: kraljica-soproga, živi predniki kraljevi v prvi liniji živi potomci kralja v prvi liniji s svojimi soprogami, rodni bratje kralja in njihovi potomci s soprogami. Sestre kralja-vladarja in vsi potomci, ženski potomci do omožitve. Stric kralja Aleksandra I. knez Arzen, knez Pavle s soprogo in s potomci, ženski potomci do omožitve.

Čl. 9. Kralj prebiva stalno v državi. Če se pokaže potreba, da gre kralj za krajši čas iz države, ga zastopa po pravu prestolonaslednik.

Čl. 10. Če prestolonaslednik ni polnoleten ali če je zadržan, zastopa kralja min. svet. Zastopstvo se vrši po navodilih, ki jih daje kralj. To velja tudi za primer kraljeve bolezni, ki ne ustvarja trajne nesposobnosti.

Čl. 11. Namestniška oblast pripada prestolonasledniku, ako je polnoleten. Če je mladoleten ali pa duševno ali telesno holan, potem vrši kraljevsko oblast namestništvo. Namestništvo tvorijo tri osebe, ki jih kralj določi s posebnim aktom ali z oporoko. Istočasno določi kralj vsakemu namestniku tudi zamenike. Če je eden od treh namestnikov začasnno odsoten ali sprečen, bosta kraljevsko oblast izvrševala ostala 2 naslednika. Na izrazneno mesto namestnika prihaja njegov zamenik.

Čl. 12. Za vzgojo nedoležnega kralja skrbe namestniki. Za imovno nedoležnega kralja skrbe varuhi, določeni s kraljevo oporoko. Če umrli kralj ni določil varuhov, jih imenujejo namestniki.

Čl. 13. Če kralj umre ali poda ostavko, prevzame prestolonaslednik, ako je polnoleten, tako vlado ter objavi to narodu s proklamacijo.

Čl. 14. Kraljeva dvorovna (civilna lista) se določi s zakonom.

Čl. 15. Kralj imenuje predsednika in člane ministrskega sveta, ki so neposredno podrejeni kralju in vrše posle z njegovim pooblastilom v posameznih granah državne uprave. Število ministrov določa kralj. Predno ministri nastopijo službo, prisežejo kralju zvestobo.

Čl. 16. Ministri so odgovorni kralju. Kralj sme obtožiti ministra.

Čl. 17. Ministre sodi državno sodišče. Državno sodišče je sestavljeno iz treh državnih svetnikov in iz treh kasacijskih sodnikov, ki jih imenuje kralj. Predsednik kasacijskega sodišča je predsednik državnega sodišča. Natančnejše odredbe o ministrski odgovornosti bo vseboval poseben zakon.

Čl. 18. Kralj izdaja in proglašza zakone z ukazi, ki imajo moč zakona. Ukaze soppodpisujejo predsednik ministrskega sveta, resorni minister in minister pravde. Minister pravde postavlja pod ukazni zakon državni pečat in skrbi, da se zakon razglasi v »Službenih novinah«. Zakon dobi obvezno moč 15 dni po razglasitvi v »Službenih novinah«, ako zakon sam ne določi drugače.

Čl. 19. Upravno oblast vrše posamezni ministri v posameznih granah uprave na podlagi kraljeve pooblastila.

Čl. 20. Sodna oblast se vrši v vsej državi v imenu kralja.

Čl. 21. Ta zakon stopi v veljavo in dobi obvezno moč, ko se razglasi v »Službenih novinah«. Za njegovo izvršitev skrbi predsednik ministrskega sveta.

Beograd, 6. januarja 1929.

Aleksander s. r.
Podpisi vseh ministrov.

Nova vlada

Beograd, 6. januarja. Nova vlada, ki je bila imenovana v minuli noči, je sestavljena tako-le:

ministrski predsednik in notranji minister: general Pera Živković, komandant kraljeve garde;

minister brez portfelja: Nikola Uzunović, narodni poslanec;

minister zunanjih del: dr. Vojislav Marinković, narodni poslanec;

minister saobraćaja: dr. Anton Korošec, narodni poslanec;

minister financ: dr. Stanko Švrljuga, direktor Hrvatske eskomptne banke v Zagrebu;

minister prosvete: Boža Maksimović, narodni poslanec;

minister pravde: dr. Milan Sršić, narodni poslanec;

minister poljedelstva: dr. Oton Frangeš, univ. profesor v Zagrebu;

minister za šume in rude ter zastopnik ministra za agrarno reformo: Lazar Radivojević, narodni poslanec;

minister javnih del in zastopnik ministra pošte in brzojava: Stevan Savković, narodni poslanec;

minister za socijalno politiko in zastopnik ministra trg. in industrije dr. Mate Drinković, bivši minister;

minister ver: dr. Tugomir Alaupović, podpredsednik Državnega sveta;

minister za narodno zdravje: dr. Uroš Krulj, sanitetni referent v Sarajevu;

minister vojske in mornarice: general Stevan Hadžić.

Novi ministri

Dr. Tugomir Alaupović je bil rojen v Dolcu pri Travniku. Od 1. 1918. do 1920. je bil minister ver. Kasneje je kralj imenoval dr. Alaupovića za podpredsednika Državnega sveta.

Dr. Uroš Krulj se je rodil v Mostaru. Medicinske študije je dokončal na Dunaju. V prvi jugoslovenski vladi je bil dr. Krulj minister narodnega zdravja. Pred sedanjim imenovanjem za ministra je bil inspektor ministarstva narodnega zdravja za Bosno in Hercegovino.

Dr. Mate Drinković je po poreklu Dalmatince in bivši narodni poslanec. Živi trajno v Zagrebu kot zobozdravnik. Pred leti je bilo opetovano minister.

Dr. Oton Frangeš se je rodil 1870. v Mitrovici. Dr. Frangeš je doktor filozofije, inženjer agronomije, ter sedaj profesor šumarske fakultete na zagrebski univerzi. Od 1. 1911. do 1919. je bil načelnik za poljedelstvo in vodja poljedelske sekcije bosansko-

hercegovskega odseka v finančnem ministarstvu na Dunaju.

Dr. Stanko Švrljuga se je rodil 1880. v Zagrebu. Bil je predsednik zagrebske borze in podpredsednik Jugoslovenske Unionbanke.

Lazar Radivojević se je rodil 1887. v Kušljevu. Po poklicu je inženjer in industrijalec v Beogradu, poslanec demokratske stranke v razpušteni Narodni skupščini.

Stevan Savković, inženjer v Beogradu, je bil poslanec radikalne stranke v razpušteni Narodni skupščini.

Zborovanje staršev šolske mladine v Zagrebu

Zagreb, 7. januarja n. Na zborovanje staršev srednjoškolske mladine, ki je napovedano za 11. t. m. je bil brzoglavno povabljen tudi novi prosvetni minister Boža Maksimović, da se osebno prepriča, v kakšnem slabem stanju se nahajajo zagrebske šole.

Veliki knez Nikolaj Nikolajevič †

Zadnje čase so se opetovano pojavljale vesti o bolezni velikega kneza Nikolaja Nikolajeviča, včeraj pa je prispele vest, da je Nici umrl na oslabelosti srca v svojem 73. letu. Pokojnik je bil rojen 18. novembra 1. 1856. v Petrogradu kot sin velikega kneza istega imena. Ze v zgodnji mladosti je bil določen zaradi svoje smelosti in odločnosti za vojaško karijero in kot 21 letni mladenič se je že udeležil rusko-turške vojne 1. 1877.—78. ter kot borec sodeloval v bojih okoli Plevna in na prelazu Šipki pod poveljstvom »belega« generala Skobeleva. V mirnem času je služboval na različnih mestih, 1. 1905. pa je bil imenovan predsednikom sveta za deželno brambo in vrhovno poveljstvo petrogradske vojaškega okrožja. V dobo njegove delavnosti spada reorganizacija ruske vojske, ki jo je Nikolaj Nikolajevič kot izvrsten vojaški strokovnjak zahteval in provajal z železno doslednostjo. Zaradi tega je imel mnogo sovražnikov, ki niso zamudili nobene prilike, da ga ne bi črnili na dvoru. Carju Nikolaju so celo vzbudili sumi, da hrepeni veliki knez po carski kroni. Nikolaj Nikolajevič je izvedel o intrigi ter šel kot značen mož naravnost do carja. »Jaz sem verno in pravično služil tvojemu dedu, tvojemu očetu in tebi, kako si smel verjeti takemu obrekovanju?«, je vprašal carja in udaril po pisalni mizi. Car pa je samo bojeje povzel glavo. S takimi odkritimi nastopi pa ni mogel pridobiti carja zase, tembolj ker carica sama ni mogla trpeti Nikolaja Nikolajeviča, ker je sovržila njegovo ženo Črnogorsko princezo Anastazijo. Veliki knez se je zaradi tega ogibal dvora in se pojavljal na njem samo, kadar je bilo neizogibno.

V začetku svetovne vojne je bilo Nikolaju Nikolajeviču kot velikemu ruskemu patriotu in sposobnemu ter izvedenemu vojaškemu strokovnjaku poverjeno poveljstvo nad rusko zapadno fronto. Po prvotnih uspehih so se kmalu pokazale pomanjkljivosti reorganizirane armade, toda krivda za pomanjkanje orožja, municije, obleke in preiskrbe za ogromno vojsko je visela na strani administracije, zato tudi operativni ukrepi velikega kneza niso imeli zaželenega uspeha. Po katastrofalnem predoru ruske fronte pri Gorlicah leta 1915. je dvor dobil povod, da odstrani Nikolaja Nikolajeviča. Car sam je stopil na čelo zapadnim ruskim vojskam, veliki knez pa je dobil naslov podkralja kavkaškega in bil imenovan vrhovnim poveljstvom ruske vojske na turškem bojišču. Takoj po njegovem prihodu se je začelo živahno delovanje na tej fronti, vendar je dvorska kamarila vedno skrbela, da je bilo delovanje vojske na turški fronti kolikor mogoče otežkočeno. Po revoluciji se je Nikolaj Nikolajevič naselil na svojem posestvu na Krimu in tam ga je zalotila tudi nemška okupacija. Nemški cesar je poslal k velikemu knezu svojega zastopnika in mu ponudil zaščito in pribežališče. Nikolaj Nikolajevič pa je oboje vlijudno odklonil ter odpotoval po porazu centralnih sil na angleški torpedovki v Francijo. Tu je mirno preživljal svojo starost. Večina ruske emigracije ga je smatrala za voditelja protibolsheviškega pokreta in zrla v njem svojega bodočega carja.

Z velikim knezom Nikolajem Nikolajevičem lega v grob eden izmed sodelavcev na modernizaciji in notranji konsolidaciji orjaške države, ki je do sledje rasla prostorninsko, ni pa uspela poglobiti svoje delo v notranjosti. Z njim lega v grob priča slave in mogočnosti, poraza in propada celinske države, kakršne še ni bilo na svetu. S to osebnostjo izginja eden izmed velikih polkovodcev svetovne vojne, ki je najbolj in najgloblje občutil grenko usodo opoteče vojne sreče in minljivost slave in mogočnosti.

Letalska nezgoda dveh Habsburžanov?

Pariz, 7. januarja (be.) V bližini Dijona sta se težko ponesrečila z letalom bivša avstrijska nadvojvodi Anton in Franc Habsburški.

Zanimivo vreme v Londonu

London, 7. januarja (be.) Davi je ležala nad Londonom izredno gosta megla. Koncem tedna zapadli sneg in dež je na cestah umrazil, kar je v veliki meri zadrževalo avtomobilni promet in povzročilo številne nesreče. Zgodaj jutraj je bil pokrit London s snegom, kar je dajalo mestu nenavadno sliko in je živo spominjalo na tako zvano zimsko roso, ki je posebnost londonskega podnebja.

Koncert učiteljskega pevskega zbora,

ki se je vršil snovi v veliki dvorani hotela Union v Ljubljani, je uspel izvrstno. Zbor sam je pod vodstvom pevovodje Srabka Kumra pokazal jako visoko stopnjo naboženosti in discipliniranosti ter mu gre vsa čast. Zborovodja je pokrenil pri nas neva-jeno, novo pot, predstaviti same nove sklad-be ter mu gre zato vse priznanje. Publiku ni štedila z aplavzom. Podrobnejša ocena sledi.

Hmeljski trg

Zatec, 7. jan. h. Tendence mirnejše. Če ne neizpremenjene: 1550 do 1800 Kš. Zadnje dni je bil promet nekoliko manjši.

Naši kraji in ljudje

„Življenje in svet“ v letu 1929

Večji narodi imajo celo kopico specialnih časopisov, ki širijo med široki ljudskimi sloji izsledke prirodnih ved, zemljepisno znanje, zgodovinske zanimivosti in tehnične novosti. Slovenci imamo že tretje leto časopis »Življenje in svet«, ki nadomešča take specialne revije in združuje v svojem širokem okvirju njihov program, nudeč poleg pouka tudi še obilo zabave.

»Življenje in svet« izpopolnjuje v našem kulturnem življenju važno vlogo, ker razširja obzorje ljudem, ki nimajo potrebne predizobrazbe in tudi ne sredstev za kupovanje poljudnih znanstvenih knjig. Le-te so vrh tega v slovenščini tako redke, da ne zadoščajo našemu povprečnemu človeku, ki stremi po samoizobrazbi. Zato »Življenje in svet« nadomešča tudi podučne knjige, saj je na več kot 1600 straneh, ki jih šteje posamezen letnik tega našega časopisa, zbrano toliko poučnega in za vsakogar zanimivega gradiva, da odtehta vsebino desetih knjig.

V drugem letniku je izšlo več sto člankov iz prirodnostnega, zemljepisnega, zgodovinskega, higijene, medicine, tehnike itd., vrh tega dolga vrsta izvirnih povesti in dobrih prevodov iz tujih slovestev, tako da ima naročnik za borih 60 Din najprejšejo čitanko, kar jih je sploh v slovenskem jeziku. Ta čitanka je ilustrirana in opremljena z umetniškimi prilogi, ki prinašajo posnetke naših prvih fotografskih amatjerjev.

V letu 1929. se bo uredništvo »Življenja in sveta« potrudilo, da še bolj ustrezno okusi, željam in potrebam svojih čitateljev. Prinašali bomo najprejšeje podučno gradivo poleg krajših in daljših izvirnih povesti in črtic. Skrivnosti človeka in vesoljne prirode od atomov do vseмирskih teles, zanimivosti in lepote naše zemlje, pisano življenje tujih narodov, mikavnosti domačega sveta, veliki dogodki preteklosti in sedanjosti, vse to se bo izprepletalo z zabavnim čitvom, ki naj čitatelja ogreje in razvedri.

»Življenje in svet« skuša biti naš »univrezum«, in da mu je to že v dobršnji meri uspelo, pričajo številne izjave naših naročnikov. A naš cilj ni dosežen niti zdaleč: neprestano izpopolnjevanje je naše vodilno geslo.

Da pa nam bo mogoče izpopolniti časopis tehnično in vsebinsko, nas morajo dosedanjim naročniki podpirati z živahno agitacijo za nove naročnike. Če nam ostane vsak dosedanji naročnik zvest in ako pridobi vsaj enega novega naročnika, bo zelo ustrezno nadaljnemu razvoju in razmahu našega tednika.

Letos smo dali časopisu lep ovoj, ki so ga mnogi naročniki že dolgo želeli. Naročnina se je povišala prav neznatno. »Življenje in svet« je in ostane najcenejša slovenska revija in prav njegova nizka cena omogoča, da se razširi v vse naše sloje. Tudi ukaželjen delavec,

kmet, obrtnik lahko brez težje gmotne živte naroči tedensko revijo, ki mu bo stalen vir koristnega pouka in plemenite zabave.

Naročite tedaj »Življenje in svet« in mu pridobivate novih prijateljev! Vsa naj poskrbi v svojem krogu, da bo »Življenje in svet« stalno na mizi njegovih znancev. Samo z dobrim čitvom bomo ubili »šund«, samo s prosveto razgnali temo neznanja!

»Življenje in svet« stane celoletno 80 dinarjev, četletno 20 Din, mesečno 8 dinarjev. Polovica letnika (26 števk) tvori zaključeno knjigo. Naroča se pri upravi v Ljubljani, Knafljeva ulica 5.

Ministrski predsednik general Petar Živković

Novi ministrski predsednik general Pera Živković je častni adjutant kralja in komandant kraljeve garde. Rojen je bil 23. januarja 1879. v Negotinu. Po dovršeni gimnaziji je vstopil 1. septembra 1897. v vojno akademijo, ki jo je 30. septembra 1899. zapustil kot konjiški podporočnik. 1. januarja 1910. je postal kapetan. 1. oktobra 1915. pa polkovnik. 21. oktobra 1923. je bil imenovan za divizijskega generala, komandant kraljeve garde, ki jo je v veliki meri sam organiziral. tako da je danes pomnožena na tri polke, pa je že od 1. januarja 1917.

General Živković se je udeleževal tudi kot strokovni vojaški pisatelj in objavil večje število člankov v vojaškem glasilu »Ratnik«. L. 1924. je izdal znanstveno knjigo vojno tehničnega značaja, ki razpravlja v vlogi konjice v moderni vojni.

Novi ministrski predsednik velja za moža izrednih energij. Njegovo ime se je že parkrat pojavilo v javnosti v momentih hudih političnih kriz, ker ga splošno smatrajo kot osebo posebnega vladarjevega zaupanja, ki ima nastopiti, kadar drugega izhoda ne bo mogoče najti.

Slovenci in mednarodna politika

V soboto je v »Soči« imel g. dr. Stojan Bajič prav zanimivo predavanje o gibalnih silah mednarodne politike. Kljub temu, da so bile v soboto večer razne predpustne in zato vabljive prireditve, se je v dvorani pri »Levu« zbralo precejšnje število članov »Soče« in drugih Logično koncentriranim izvajanjem g. dr. Bajiča so navzgor nad 2 uri sledili z napetimi zanimanjem. Predavatelj je podal najprej glavni obris mednarodnega političnega življenja, ki je v sedanjem kulturnem svetu doseglo najvišjo formo. Analiziral je vse one sile, ki vplivajo na razvoj mednarodne politike. Ta je postala za Slovence izredno važna, ker živimo na točki, kjer se stekajo in križajo vsi valovi zapada in vzhoda. Sekata se dve

veliki svetovni politični struji, nemška in romanska. Poleg tega je na našem ozemlju stikališče vseh političnih problemov, ki zanimajo Srednjo Evropo. Zato je potrebno, da se Slovenci posebno zanimajo za vse te probleme in jih pazno motre.

Predavatelj je nato nazorno predložil vso gigantsko borbo posameznih narodov za gospodarsko osamosvojitve. Važni za napredek naroda odnosno vsake države so geopolitični momenti. Vprašanje moči kake države je odvisno od koeficienta pritiska, ki ga izvajalo na njo sosedo Anglija se je razvila v svetovno moč, ker je pritisk od zunaj na njo bil enak nič in je zato lahko vse svoje energije uporabila za svoj napredek. Nasprotno so države z močnim pritiskom zelo omejene.

Očrtal je nato ekspanzivnost Italije, ki se skuša zasidati na Balkanu in na Sredozemskem morju, kjer se križajo sile Anglije, Francije, Italije in Rusije. Zanimiva so bila predavateljeva izvajanja glede gospodarskih elementov, ki vplivajo na mednarodno politiko, velik je vpliv tehnike in zadnji čas tudi radiofonije. Poleg tega je za mednarodno politiko merodajna borba misli in idej. Notranje politične ideje morajo biti v tesni zvezi z mednarodno politiko. Narod mora imeti gotovo ingerenco na zunanjo politiko. Predavatelj je prav zanimivo očrtal položaj nekaterih dinamičnih in evolucijskih držav. Navzoči so predavatelju po predavanju prav iskreno čestitali.

Lado Hartman †

Ugasnilo je mlado življenje, srce je nehalo biti idealnemu vojaku...

Lado Hartman je bil rojen v Ljubljani leta 1899, po dovršeni ljudski in trgovski šoli je stopil v službo kot uradnik v Trgovsko banko, nato pa v Ljubljansko kreditno banko, kjer je služboval kot vester in marljiv uradnik, dokler ga ni bolezen privezala na posteljo. Poleg svoje službe je ves gorel za lepo petje. Narava ga je obdarovala z mehkim, lirčnim tenorjem in takoj po prevratu ga je srce pripeljalo v pevsko društvo Ljubljanski Zvon, ki mu je bil Hartman od leta 1919, vnet pevec, sodeloval je na vseh neštetih koncertih, bil je več let društveni odbornik, ustanovni član. zadnja leta skrajno natan-

čen revizor. Z Zvonovim kvartetom (Hartman, brata Grlica in Sulc) je prepeval vsepovsod, po koncertih, na dobrodelnih prireditvah, v veselih družbah.

Bil je Hartman odkrit prijatelj in kolega, vzoren pevski drug, discipliniran družbenik, vesel in dovipen družabnik, ki nikoli ni drugim žalega storil. Njegov glas je sedaj onemel: nič več ne bo Lado žgoel Mirkove »Katrice«, nič več se mu ne bo obraz zjasnil pri Prelovčevih »Rdečih rožah« in nikoli več se ne bo poredno zasmejal pri Jerbovi »Jaz pa vem kako, pičice poje«. Zanj ni več pesmi... Mi pa, ki smo mu bili verni pevski drugi, mu ohranimo lep, hvaležen spomin, za vso njegovo ljubezen do slovenske pesmi.

Mladi Hartman je bil tudi celo vrsto let zvest član Sokola L., kjer je vršil funkcijo revizorja Zapuščala mlado vdovo gospo Vero (iz ugledne škofijske rodbine Komanove), s katero se je poročil lanske poletje. Blagemu pevcu in Sokolu lahak pokoj, žalujočim naše iskreno sožalje! — P.

Ribje olje, sveže, norveško, v drogeriji A. KANC sinova, Ljubljana, Židovska ul. 1. 15289-a

Tragedija slepega dečka, ki ga je mati zapustila ciganom

Pred meseci smo poročali o nesrečnem fantku, ki so ga svoji cigani ukradli neke na banatskem pašniku, mu nalomili ude in nato s to bedno sestro prosiščali ml. ladare. Pravkar pa poročajo beograjske novine o slični tragediji malega fantka, ki je postal žrtev ciganske brezdušnosti po krivdi lastne matere.

Nedavno se je v Arangelovcu pojavila večja družina ciganov, ki je vodila seboj par pohabjenih in slepih cigančkov. Sreski poglavar je dal takoj poloviti vso cigansko družino, ki je ostudno zlorabljala cigančke in na račun njihove pohablenosti vsiljivo mledovala za ml. ladare. Takol po aretaciji ciganov je vzbudil posebno pozornost policijskih organov slep fantič, ki je takole izpovedal svojo trko življenjske tragedije:

— Ime mi je Milan Ričman, star sem menda 16 let, očeta ne pomnim, ker je padel v vojni. Doma sem iz Darde v Bački. Živi še moja mati in trije bratovi, med katerimi je najstarejši Janoš, ki je oženjen in zaposlen v neki tvornici v Osijeku. Ostala dva brata Pišta in Franjo pa živita v Dardi.

— In mati?

V domnevi, da se morda nahaja zopet v rokah brezvestnih ljudi, se je fantič iznova obnavljal izpovedati svoje strašne doživljaje Polagoma pa je le opisal zversko ravnanje svoje matere v naslednjem:

— Moja mati Auka je po vojni precej časa živela v divjem zakonu z nekim Krsto Gjorgjevičem, ciganom iz Bukovika v okolici Arangelovca. Tudi jaz sem bil z njo. Pred tremi leti pa je mati pobegnila od njega v Dardo, a mene je prepustila na milost in nemilost ciganom, ki so nato z menoj trgovali in prosiščali. Na potovanju ciganske družine me je vedno vodila s seboj najstarejša Gjorgjevičeva hči Helena. Potepali smo se križem Srbije in jaz sem izprosičal mnogo denarja. V zahvalo pa so me cigani mučili z gladovanjem in prezebanjem, da sem bil videti čim bolj bešen in da sem vzbujal čim več sočustvovanja.

Na vprašanje, kako da je oslepel, je mali Milan Ričman navedel, da zaradi očesne bolezni. Nesrečni fant se najbrž še sam ne zaveda, kako in zakaj so cigani povzročili njegovo oslepelost. Ni dvoma, da so cigani uporabljali razna sredstva, da je fant obel na obeh in polagoma popolnoma oslepel. Po tem razkritju tragedije malega nesrečnika, ki ga je zapustila brezvestna mati, je bil fant te dni zročen upravi doma slepih v Zemunu, obenem pa je bila izdana tirailica za njegovo materjo Anko Ričmanovo.

Konkurz ga je pogljal v smrt

Senzacionalen samomor veletrgovca Schmeea, ki je zaradi nesrečnih spekulacij prišel na beraško palico.

V Rumi si je te dni pogljal v svoji pisarni kroglo v glavo veletržec Josip Schmea. Njegova tragična smrt je daleč naokrog povzročila nenavadno senzacijo, saj je Schmea že desetletja veljal za najbogatejšega veletržca v Rumi. Svoje premoženje je skušal pomnožiti s tem, da se je posvetil kupčiji z žitom. Sreča mu je bila zaradi dobrih konjunktur mila; premoženje mu je narasčalo. Nedavno je kupil Schmea velik kompleks zemlje, na katerem je sezidal zase in za sinove krasne hiše, opremljene z vsem komfortom. Največje obdobje je vzbujalo ogromno, več nadstropno skladišče žita, ki ni bilo nikoli prazno.

Josip Schmea je ostal pri vsem svojem bogastvu osebno vedno skromen in precej samotarski. Vžle temu je znal uveljaviti svoj vpliv v gospodarskem in političnem življenju. Njegov ugled na gospodarskem področju je bil ne samo v Rumi, temveč tudi v vsej okolici, tako velik, da so ljudje slepo zaupali vanj ter mu brez pomislekov izročali denar. Priprivedueto celo, da so mu ljudje, med njimi pogosto ubogi mali varčevalci, svoje prihranke naravnost vsiljevali, kajti kje naj bi bil denar bolj varno naložen kakor pri bogatem Schmeju, ki je znal denar obračati za svoje kupčije.

Toda muhasta sreča, ki mu je bila leta in leta naklonjena, je tudi tega veljaka neusmiljeno izgrajala. Že pred letom so krožile zaupne govorice, da ni s trdiko vse tako, kakor se vidi na prvi pogled. Večina upnikov pa ni ničesar sumila, ker je Schmea obresti zelo točno plačeval. In ravno zaradi visokih obrestni vedno znova zadolževal. Več mesecev se je naporno trudil, da bi obvaroval potapljačo se ladjo pred poto-

pom. Toda rešitev ni bila več mogoča. Valovi so pljuskali nesrečniku polagoma že čez glavo. Prav pred enim mesecem je nastopil odočleli trenutek: trdika Josip Schmea je napovedala konkurz.

Posledice tega za večino upnikov nepričakovane poloma so bile porazne. Na stotine družin iz Rume in okolice je izgubilo z enim udarcem vse svoje prihranke; nekateri so bile popolnoma uničene. Povsod so se čule tožbe in kletve. Ni dolgo trajalo, ko so pričeli ljudje sumiti, da gre za sleparski konkurz.

Za upravitelja konkurzne mase je bil imenovan državni pravnik dr. Sima Supilo. Od vseh strani so jele prihajati terjatve. Pasiva so cenili na 5 milijonov Din, dočim so znašala aktiva 2.800.000 Din. Le nekaj večjih terjatev je bilo intabuliranih. Večji del upnikov se ni imel mnogčesa nadejati. Schmea je skušal doseči še v zadnjem trenutku izvenkonkurzno poravnavo, nudeč upnikom po 30 % terjatev. Pogajanja pa so se razbila.

Na prijavo oškodovancev je uveljavilo državno pravdnitvo obširno preiskavo. Josipa Schmeea in še več prijavielij upnikov so zaslišali in, kakor se čuje, se je v več primerih izkazalo, da so bili prijavielij večji zneski kot so znašale terjatve. Na podlagi tega dognanja je bil Schmea naslednjega dne ponovno pozvan k zaslišanju, po katerem so ga hoteli aretirati. Te sramote nekoč tako ugledni mož ni hotel preživeti. Ob 9. dopoldne je počil v njegovi pisarni strel. Ko so prihiteli ljudje, so našli Schmeea nezavestnega v mlaki krvi na tleh. Kratko nato je izdihnil v velikih mukah.

Mesto odvratnega ribjega olja se danes brez izjeme daje

JEMALT

prašek ugodnega okusa, kateri se uživa suhi ali raztopljen v mleku in je prirejen in dr. Wanderjevega sladnega ekstrakta in garantiranih 30% ribjega olja. Jemalt je posebno prikladen za vse one, ki navadno ribje olje težko ali pa sploh ne morejo uživati. Dobi se v vseh lekarnah v velikih omotih po 42 Din, v malih pa po 25 Din.

Črno-bela reduta

Razpis natečaja za reklamne lepake. Prireditveni odbor Črno-bele redute razpisuje natečaj za izvršitev lepakov, ki jih bo upotrebil v svrhu čim najefektnije reklame za omenjeno reduto. Pogoji za udeležbo v natečaju so:

- 1.) format bodi v razmerju 25—35 cm. Lepak naj se naslanja na naslednje motiv: Črno-bela reduta, čas 9. februarja 1929, kraj Union;
- 2.) razpis je naslovljen v prvi vrsti na naše študentstvo brez razlike zavoda ali stroke; eventualna udeležba izven tega kroga je tudi dobrodošla;
- 3.) določalo se za tri najboljša dela nagrade, in sicer: 1. nagrada 300 Din, 2. in 3. nagrada po 100 Din ter še tri nadaljnje nagrade v obliki prostih vstopnic za reduto;

Podpisani odbor si pridržuje pravico, da se v svoje svrhe poslužijo tudi nenagrajenih del, ki se vrnejo po reduti le na zahtevo, dočim se nagradjena dela ne vrnejo;

4.) žirijo, ki bo ocenila poedine lepake, bodo tvorili predvidoma isti gospodje kakor lani in bodo povračeno objavljena. Istotako bo žirija oceno razglasila v »Jutru« in drugih slovenskih dnevnih dne 30. januarja 1929;

5.) lepake je treba poslati do 25. januarja ob 12. na naslov, arh. Ivo Spinkič, mestni gradbeni urad za Kresloje. Na isti naslov naj se obrnejo konkurenti, ki žele podrobnejše informacije.

Imena konkurentov naj bodo v zaprtih kuvertah označena z geslom.

Ljubljana, 7. januarja 1929.
Odbor Črno-bele redute.

KAVČICEV
trgovina
GUDEŽ
zanesljiva
takošnja pomoč
v slabostih in
proti glavobolom!

Kulturni pregled

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani

LJUBLJANSKA DRAMA.
Začetek ob 8. zvečer

Torek, 8.: Zaprt.
Sreda, 9.: »Živi mrtveci«. B.
Četrtek, 10.: »Kukulj«. B.
Petek, 11.: Prireditve Rdečega križa.
Sobota, 12. ob 3. popoldne: »Stilmondski župan«. Dijaška predstava po globoko znanih cenah. Izven.

LJUBLJANSKA OPERA.
Začetek ob pol 8. zvečer.

Torek, 8.: »Aida«. D.
Sreda, 9.: »Pri treh mladenkah«. Premijera.
Četrtek, 10.: Zaprt.
Petek, 11.: »Zaljubljen v tri oranže«. D.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE.
Začetek ob 8. zvečer

Torek, 8.: »Bajadera«. Gostovanje gosp. Nerata. Abonma. Kuponi.
Sreda, 9.: »Dover - Calais«. Gostovanje v Celju.

PTUJSKO GLEDALIŠČE.
Začetek ob 8. zvečer

Torek, 8.: »Dobri vojak Švejk«. C. K. Kuponi. Zadržanje. Gostovanje gosp. Dančiča.

PTUJSKO GLEDALIŠČE.
Začetek ob 8. zvečer

Sreda, 9.: »Dover - Calais«. Gostovanje Mariborčanov.

PTUJSKO GLEDALIŠČE

Začetek ob 8. zvečer

Petek, 11.: »Dover - Calais«. Gostovanje Mariborčanov.

»Pri treh mladenkah«. Premijera te izredno lepe opere, katero bi po glasbeni vrednosti prav lahko imenovali opero, se vrši v ljubljanski operi v sredo, dne 9. t. m. za premijerski abonma. Glasba te opere sloni izključno na prekrasnih Schubertovih melodijah. Pred kratkim časom je ves glasbeni svet svečano proslavil 100letnico Schubertove smrti in z uprizoritvijo tega dela se hoče tudi naše gledališče oddolžiti spominu nesmrtnega skladatelja. Za premijero vlada veliko zanimanje. Zasedba je sledeča: Schubert - Banovec, Tri mladenke — Poličeva, Ramakova in Španova, Baron Schober — Drenovec, Tschöll — Povhe, Orisi — Balakova, Novotny — Peček itd.

Dijaška predstava v ljubljanski dram. Opozarjamo, da se igra v soboto, dne 12. t. m. popoldne ob 15. uri v ljubljanski dram. »Stilmondski župan« kot dijaška predstava pri znanih cenah.

Člani naše opere na gostovanju. Gospod Julij Betetto je dobil poziv dunajske Državne opere za gostovanje v operi Richarda Straussa: »Ariadna na Naksus«. Dirigirala sam kompozit. Gospa Vilfan-Kunčeva

odpotoje v četrtek na večkratno gostovanje v Dresden, kjer bo pela Puccinijeva »Turandot«, »Tosca« in »Aida« od Verdija. G. Pavel Grba je nedavno nastopil v Zagrebu z dobrim uspehom kot Daniello v Krenkovi operi »Jonny sviras«.

Operna pevka ga, Zinka Vilfan - Kunčeva poje v torek, dne 8. t. m. v ljubljanski operi naslovno ulogo v Verdijevi »Aidi« za abonente reda A. — Uprava gledališča obvešča tem potom gledališke abonente, da bodo dobili tekom sezone v posebnem abonmaju, v katerem se ne bo izvajala ena in ista opera, odlično umetnico go. Zinko Vilfan-Kunčeva v glavni partiji, za svoj abonma. S tem hoče uprava ustreči želji gledaliških abonmentov, ki žele odlično umetnico čuti v predstavah za svoje abonma.

»Švejk« zadnjič na mariborskem odru se uprizori v četrtek, 10. t. m., na kar se opozarja mariborsko občinstvo, ki se želi še enkrat od srca nasmejati ter izvrstni kreaciji gosp. Dančiča.

»Divja raca« na mariborskem odru. Zaradi nepričakovanih zaprek se odloži premijera »Divje race« za par dni. Mesto nje bo v torek, 8. januarja »Bajadera« z gosp. Neratom kot gostom. Red A ostane.

Ljubljansko operno gostovanje v Mariboru. Priglasni rok za abonente se podaljša do četrta, 10. januarja. Zelo verjetno je, da pride do tega gostovanja, ker bo hiša menda dotlej razprodana.

Janačkova »Jenufa« v Gradcu. Graško gledališče je te dni uprizorilo Janačkovo

opero »Jenufa« v režiji Altmanna in pod taktirko dirigenta Tuteina. Ulogu Jenule je pela Pawlingenova, cerkvenico pa Klinkova, Laco je kreiral Heinz Rogland. Občinstvo je bilo od prekrasnega dela tako očarano, da je neprestano aplaudiralo in je na koncu le s težkim srem zapustilo gledališče.

Zvonimir Rogoz, član ljubljanske drame, nastopi koncem letošnjega januarja zopet v Pragi. Igral bo ulogo kneza Miškina Dostojevski »Idiot« v Narodnem gledališču. Lani je gostoval gosp. Rogoz v Pragi kot Hamlet. Govoril je ulogo v slovenščini, letos pa bo igral češki.

Nov književni list v Beogradu. V Beogradu je začel izhajati na 8 straneh nov list »Književne novosti«, ki bo izhajal po dvakrat na mesec. V 1. številki, ki objavlja program, pravi, da bo zbiral krog sebe mlajše intelektualne delavce. Ta številka prinaša med drugim razpravo Tod-rva Manojlovića o Bergsonu, ki je lani prejel Noblovo nagrado za lepo slovo.

Poljski gledališki natečaj. Gledališče Julija Slowackega v Krakovu je razpisalo književni natečaj za najboljšo poljsko odrsko delo. Nagrada znaša 10.000 poljskih zlatov. Komisija, ki je ocenjevala vpslane rokopise, pa je odločila da se nagrada razdeli na tri dele. Prvo nagrado v znesku 4000 zlatov je prejel K. H. Roetworowski za dramo »Znamenaden«. Drugi dele nagradi po 8000 zlatov sta bili prisojeni pisateljema Adolfu Nowackiemu za delo »Przed-swit« in Ferdinanda Gostin za dramo »Sa-

muel Zborowski«. Ta drama je štiridejanska in je napisana v stilizirani folkloristični poljskini.

Simfonični koncert. Orkestralno društvo Glasbene Matice v Ljubljani priredi v ponedeljek, dne 14. t. m. simfonični koncert z izredno izbranim programom pod vodstvom skladatelja Lucijana Marije Škerjanca. Orkester nastopi v imponentnem številu 60 članov ter igra skladbe Lajovicja, Borodina, Schuberta Schrekerja. Vstopnice se od srede popoldne dalje prodajajo v Matični knjižarni.

Nova drama Miroslava Krleža. Miroslav Krleža, ki koraka na čelu sodobnih hrvatskih pripovednikov, je izdal v založbi Društva hrvatskih književnikov v Zagrebu novo dramo v treh dejanjih »Gospoda Glembejvica«. Avtor imenuje svoje delo dramo stare vagramske patrijske rodbine. Delo označuje posebno dialog. Celo drugo dejanje obsega n. pr. dvogovor med očetom in sinom.

Skladba Srečka Koporca na praškem sporedu. Iz Prage nam poročajo, da bo koncem januarja izvajal v praškem »Mozarteum« mladi pianist Rudolf Firkušny sonatino Srečka Koporca. Firkušny običe letos tudi Jugoslavijo in bo igral poleg Stravinskega in Skrjabinja tudi Koporčeve delce. Z istim programom pojde v Berlin in Pariz. Koporec instrumentira sedaj simfonieto, ki jo bo predvidoma izvajala češka filharmonija koncem letošnjega leta. O Koporčevih skladbah se do sedaj iskavo javili Suk, Křička, Jiráek in drugi.

Žrebanje drž. razred. loterije I. razred se bo vršilo dne 15. januarja

in ne, kakor je bilo pomotoma javljeno, dne 7. januarja

Zunanji naročniki, kakor tudi tukajšnji interesenti imajo torej še priliko, si nakupiti teh srečonosnih papirjev. Naše srečke se dobijo:

v Ljubljani:

oglasni oddelek »Jutra«
Prešernova ulica 4

in ekspozitura »Jutra«
v Šiški.

v Mariboru:

podružnica »Jutra«
Aleksandrova c. 13

v Celju:
podružnica »Jutra«
Kocenova ul. 2

Domače vesti

* **Kraljeva zahvala novinarjem.** Z glavne skupščine Jugoslov. novinarskega združenja, ki se je vršila 30. decembra v Ljubljani, je bila poslana pozdravna brzojavka kralju Aleksandru. Predsednik JNU g. Fran Smodej je prejel sedaj od ministra dvora naslednjo zahvalo: »Prijetno ginsten po izrazu udanosti, izraženem mi na skupščini Jugoslov. novinarskega združenja v Ljubljani je Nj. Vel. kralj blagovolil odrediti da se izreče podelitvijo te skupščine toplo zahvalo.«

* **Izpremembe v državni službi.** Minister pravde je imenoval sodnika Viktorja Duriča za okrajnega sodnika brez stalnega službenega mesta Josipa Prijatelja pa za sodnika — oba za okrajno sodišče v Novem mestu. Kancelistka Angela Černivec je po potrebi službe od sreskega poglavarstva na Sušaku premeščena k direktoriji šum v Zagrebu. Inženjer Franc Oblak je imenovan za stalnega člana v upravi za zaščito industrijske svojine.

* **Premestitve davčnih uradnikov.** Pripravljen je velik ukaz glede premestitev davčnih uradnikov v okoliših finančne direktorije za Slovenijo. Premesčenih bo okoli 60 davčnih uradnikov, nekateri na Hrvaško in v Slavonijo. Premesčeni so že: Mijo Fajt, davčni upravitelj iz Maribora v Šid (Slavonija), Pavel Golob, davčni pripravnik iz Ljubljane (davčni urad za ljubljansko okoličino) v Vukovar in Lovro Vajpota, davčni pripravnik iz Celja v Slav. Brod. Premestitve drugih davčnih uradnikov še sledijo.

* **Izstop iz našega državljanstva.** Iz našega državljanstva so izstopili: Janez Strašnik, ključavničar na Dunaju, pristojen v Opatovcu pri Konjicah na Štajerskem; Ana Zagar, kuharica na Dunaju, pristojna v Imeno pri Šmarju; Marija Kavčič, šivilja na Dunaju pristojna v Orehovec pri Ljutomeru; Berta Podgoršek, knjigovodkinja v Degendorfu v Nemčiji; Terezija Zakešček zasebnica v Kleinreiffing, pristojna v Zetale pri Šmarju; Josip Janžekovič, usnar na Dunaju, pristojen v Rodoslovc pri Ljutomeru in Fran Mance, posestnik v St. Ulrichu v Avstriji, pristojen v Srdico pri Murški Soboti.

* **Nova podmornica naše vojne mornarice.** Po vestih iz Nantesa se je francoski ladjedelnik »Ateliers et chantiers de la Loire« sedaj dovršavajo dela na naši četrti podmornici, oziroma drugi, ki se gradi v Franciji. Ta naša četrti podmornica, ki bo krščena na ime »Osvetnik«, bo kakor vse kaže spuščena v morje koncem prihodnjega meseca. Tako »Osvetnik« kakor tudi »Smele« ostaneta še dalje časa na valah v francoskih vodah, tako da se še ne ve, kdaj bosta prispela v naš Jadran, ker je to odvisno od uspeha manevrov.

* **Zgodovina Dalmacije in njene umetnosti.** Kakor javljajo iz Beograda, se je znani zgodovinar dr. Lujo Vojnovič, ki že dva meseca leži v nekem beografskem sanatoriju, podvrnil te dni težki operaciji, ki jo je srečno preživel. Čim ozdravi, bo nadaljeval in končal svoje delo: kompletno zgodovino Dalmacije in njene umetnosti. Knjiga bo izšla v francoskem jeziku. To izredno zanimivo delo bo evropsko javnost informiralo o pravi zgodovini Dalmacije, ki jo z vsemi silami skuša falsificirati fašistična Italija v osvojevalne namene.

* **Kongres planincev v Zagrebu.** Zveza planinskih društev naše kraljevine bo imela 13. t. m. v Zagrebu izredni občni zbor, ki bo v glavnem razpravljal o izpremembi dosedanjih zveznih pravil, o intenzivnejši propagandi za naše lepše kraje ter o pospeševanju našega planinstva. Kot delegata Slovenskega planinskega društva se bosta kongresa udeležila g. dr. Fran Tomineš in Maks Hrovatin. V zvezi s kongresom bo priredilo Hrvaško planinsko društvo 12. t. m. zvečer predavanje o Mount Everestu, a naslednjega dne skupni izlet na Sijeme. Kongres se bo vršil v prostorih Hrvaškega planinskega društva, Dolac št. 1., ob devetih dopoldne.

* **Koncert v korist Vilharjeve vdove.** Hrvaški glasbeni zavod v Zagrebu bo priredil 16. t. m. skupno z Zvezo pevskih društev koncert v korist vdove skladateljice Vilharja. Program obsega izključno Vilharjeve kompozicije. Pri koncertu bosta sodelovali pevski duet »Kolo« in »Svoboda«.

* **Odpuščanje tabora.** Tabor je bil tudi letos kakor lani slabe kvalitete. Nepridržanje je še nekoliko malolletnega makedonskega tabora, ki pa ga bo odkupila posebna komisija.

* **Naročitev semena in sadik.** Ljubitelji vrtov, ki žele, da bi jim ljubljanska podružnica Sadjarskega in vrtnarskega društva tudi letos preskrbela prvotna semena in sadiko, opozarjamo, da se je zamudnikom podaljšal rok za naročitev do 13. t. m. Pisnena ali osebna naročila sprejema: nadzornik Jos. Strekelj, Ljubljana, Zvonarska ulica 11. Kasnejši naročili ne bo mogoče sprejeti.

* **Ukinjenje internata v Pasteurjevem zavodu v Celju.** Z odlokom ministrstva narodnega zdravja se ukinja v Celju Pasteurjev zavod kot internat. Na steklini obolele in od steklih psov težje poškodovane osebe se bodo odslej zdravile v oblastnih bolnicah.

* **Policija zatvorila Delavski dom v Mostarju.** V soboto popoldne je policija zatvorila Delavski dom v Mostarju, ki je mnoga leta bil zbirališče tamkašnjega delavstva. Dom je bil zatvorjen z motivacijo, da je bil žarišče komunistične in protidržavne propagande.

* **Zastupljenje odvjetnikove soproge.** Na Peščenicah v Zagrebu je v nedeljo jutraj nastalo precejšnje razburjenje med tamkajšnjim prebivalstvom, ko se je izvedelo, da se je zastupila soproga znanega odvjetnika Jela Eggersdorferjeva. Vzela je, baje po ne-previdnosti neki strupen prašek. Gospo so takoj prepeljali v bolnico, kjer so ji zdravniki nudili prvo pomoč. Upati je, da ostane pri življenju.

NOGAVICE

kupite najceneje pri

A. Höfler Ljubljana
Mikloš čava 14 Sv. Petra c. 22

* **Zagonetna smrt občinskega beležnika.** V Hrvaškem Nauzimu pri Velikem Beckereku so prošlo soboto našli mrtvega v njegovem stanovanju občinskega beležnika Berkovića. Glava je bila prestreljena z revolvera. Berković, ki je bil v petek v Velikem Beckereku, se je zvečer vrnil domov ter se mirno razgovarjal s svojo ženo. Ponoči je ženo zbudil strel. Ko je prihitela na pomoč, je že umrl. Berković je bil premožen človek, korekten uradnik in ni imel vzroka, da bi izvršil samomor. Zato se domneva, da je nekdo prišel v njegovo sobo in ga ustrelil.

* **Cigani oropali trgovca v Kruševcu** so v noči od petka na soboto neznan razbojnik vlomil v hišo trgovca Radosavljevića. Ker je v sobi bila sama trgovčeva mati so jo razbojniki zvezali v posteljo odedo in jo z udarci priliči, da je povedala, kje je shranjen denar. Odesli so 10.000 dinarjev in vložno knjižico Kruševske banke, glasečo se na 25.000 dinarjev. Ugotovilo se je, da so zločin izvršili cigani.

* **Urejeno prebavo in zdravo kri dosežemo** z vsakdanjo rabo pol kupice prirodne grenčice »Franz-Josef«. Strokovni zdravilniki za motenje prehranjevalne hvalijo vodo »Franz-Josef«, ker vzpodbuja delovanje želodca in črevesa. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in špecerijah trgovinah.

* **Tovarna Jos. Reich sprejema mehko in skrobijeno perilo** v najlepšo zvrstitev.

Kože divjačine

lisice, kune, dihurje in druge, kupuje in plačuje po najvišjih cenah
L. ROT, MESTNI TRG

Iz Ljubljane

* **Rojstni dan kraljice Marije** se bo praznoval jutri 9. t. m. V ta namen bo v stolnici sv. Nikolaja v Ljubljani ob 10. slovesna pontifikalna maša z zahvalno pesmijo, po kateri se bodo opravile svečane molitve za kraljico. V pravoslavni kapeli bo tega dne služba božja ob 9. v evangeljski cerkvi pa ob 10. Vsi državni uradi in javna oblastva naj razobesijo na svojih poslopih državne zastave. Vse šole bodo tega dne proste pouka. Ljubljanska mestna občina bo tega dne razobesila na vseh svojih poslopih narodne in državne zastave ter prosila ostalo meščanstvo, da tudi ono stori isto.

* **Rezervni oficirji** se opozarjajo na dolžila št. 474 službenih pravil. I. del po katerih se dolžni na rojstni dan Nj. Vel. kraljice Marije 9. t. m. prisostvovati cerkveni svečanosti, ki bo v stolni cerkvi sv. Nikolaja ob 10. Kdor nima uniforme, naj pride v civilu. Pol ure prej se člani zberejo v pisarni pododpora (Kongresni trg 1), odkoder bo skupen odhod.

* **Prireditve Rdečega križa**, ki bo v petek 11. t. m. ob 19.30 v dramskem gledališču bo nudila vsem obiskovalcem mnogo užitka. Originalna je bila ideja, da se sestavi po angleškem viru lepo zasnovana igra zdravstveno-zabavne vsebine »Bacilski« rogovički in solnce« je njen naslov. Je to igra, ki se v tej obliki in smislu prvič izvajala pri nas. Vmesne točke bodo izpolnila orkester in pevski zbor. Vso režijo vodi g. Lipah. Nadejamo se, da bo cenjeno občinstvo uračevalo lepo prireditve in pokupilo

vse vstopnice, ki se prodajajo v Matični knjižarni na Kongresnem trgu. Cene dramske.

* **Občni zbor Društva trgovskih potnikov in zastopnikov.** Preteklo nedeljo se je vršil v prostorih restavracije »Glavni kolodvor« redni občni zbor Društva trgovskih potnikov in zastopnikov za Slovenijo. Na lepo uspelem občnem zboru je bil izvoljen naslednji novi odbor: predsednik g. Franc Krek, odborniki: gg. Bratuš, Grill, Spitzko, anchetti, Živič, Fantini, Kobal, Babič, Rumpelj, Sturm in Močivnik. V razsodilšču je bil imenovan g. Selovnik. Na zborovanju se je razvila živahna debata glede novo predpisanih davkov, ki jih bodo morali plačevati v prihodnje trgovski potniki in zastopniki, zlasti oni, ki so odvisni samo od provizije. V pogledu plačevanja teh davkov bodo trgovski potniki skušali doseči vsaj nekatere olajšave. Sklenjeno je bilo dalje tudi, da se apelira na železniška oblastva, ki naj dajo trgovskim potnikom razne vozne ugodnosti. Občni zbor je v splošnem potekel zelo disciplinirano in so bili vsi sklepi sprejeti soglasno.

* **Razstava Karle Bulovčeve** je kakor nam poročajo podaljšana zaradi velikega zanimanja občinstva do 13. t. m. Razstava je odprta dnevno od 10. do 12. dop. in od 14. do 17. pop. v mali dvorani Narodnega doma.

KINO IDEAL

Samo še danes zadnji krat
ob 4., pol 6., pol 8. in 9. uri

OLGA ČENOVA
v divovskem veehlimu

Pekel ljubavi
(Marter der Liebe)

Poezija materinske ljubavi. Prete
siliva usoda matere, ki je izgubila
svoje dete.

Ganljivo! Prekrasno

* **Obrotniki!** III. obrtniški ples, ki ga bo priredilo v soboto 12. t. m. Obrtniško društvo v Ljubljani v prostorih Kazine, naj združi v svoji sredi vse prijatelje resnične prijetne zabave. Bodi naj nam dokaz, da smo vsi tudi v družabnosti verni tovariši! Na svoj račun bo prišel vsakdo. Vsak naj s svojo udeležbo doprinese k čim lepšemu uspehu!

* **C. M. koledovanje v Narodnem domu** sta priredili v soboto zvečer mestni moška in ženska podružnica v korist Društva sv. Cirila in Metoda. Prireditve je bila prav lepa in so jo počastili prav odlični funkcionarji. Tako smo opazili divizionarja generala g. Danila Nediča, brigadnega generala g. A. Vukovića, velikega župana g. dr. Fr. Vodopivca, župana dr. D. Puca, zastopnika Sokolstva in lepo število drugih odličnih gospodov in dam. Nastopili so sv. Trije kralji in je vsak o sebi povedal z narodno pesmijo, kdo in kaj je. Spremljali so jih pastirci iz Betlehema. Med prireditvijo je prav pridno svirala godba dravske divizije. V občo pohvalo moramo omeniti vrli ovski zbor pod vodstvom učitelja g. Alojzija Potočnika. Mladina se je pridno vrtila in je prišla na svoj račun. Za dobro plačilo in jedajo so skrbeli narodne dame. Pohvalno moramo omeniti tudi nesebično pomoč Narodnega gledališča in posebne zasluge g. Emila Navinskega za brezplačno izposojeno vlačsle.

* **Vrtnarska predavanja**, ljubljanske podružnice Sadjarskega in vrtnarskega društva se bodo vršila na šentjakovski šoli še v januarju, februarju in marcu. Devi ob 20. bo predaval vrtnar, nadzornik Jos. Strekelj o vzgoji zelenjadnih specialitet.

* **Pevski zbor »Ljubljanske Zvonice«** moški in ženski zbor se bo udeležil pogreba pokojnega društvenega ustanovnega in izvršujočega člana in revizorja v sredo ob 16. izpred mrtvašnice v deželni bolnici na pokopališču št. Sv. Križu korporativno z zastavo.

* **Pevci in pevke »Sloga«**. V sredo ob 20. zvečer važen sestanek in obvezna pevska vaja. Pozivam, da se vsi pevci in pevke točno in sigurno udeležijo. — Zborovodja.

* **Pozabljeni dežnik.** Pri zadnji magistratni gremialni seji je nekdo pozabil v mestni posvetovalnici dežnik. Lastnik naj se zgleda v mestnem gospodarskem uradu.

* **Sukno in snežke** je zamenjal nepoznan gost na prireditvi v soboto zvečer v Mestnem domu. Naj jih blagovolji čimprej vrtniti lastniku s tem, da jih odda pri Rešilni postaji v Mestnem domu.

* **Drobna policijska kronika.** Od nedelje na ponedeljek so bili prijavljeni policijski naslednji dogodki: 1. tatvina suknjice, 1. tatvina sani, 1. poškodba radio-antena, 3. primirka kaljenja nočnega miru, 1. prekrščenje policijske ure, 1. prestopok obrtnega reda in 7. prestopok cestnega policijskega reda. Aretacija ni bila izvršena nobena.

* **Okraden hlapec.** Hlapec Josip Ban, uslužben v hotelu Stružki v Dalmatinovi nič, vreden 200 Din, ter se zopet izmuznil ti hlev. Ban je zaspal na postelji v hlevu pri odprtih vratih, kar je ponovno izrazil neznan tat ter se vtihotapil noter. Ker ni našel nič primernejšega, je snel s kljuka Banov suknjič, vreden 200 Din, in se zopet izmuznil iz hleva.

* **Ukradene sani.** Angela Dragarjeva, soproga trgovskega uslužbenca, stamujoča na Celovski cesti 68, je prijavila, da so v noči na 6. t. m. izginile z dvorišča omenjene hiše 1000 Din vredne stare sani. Sanj je odpejal človek, ki ga policija še ni izsledila. Neznani tat je spravil sani bržkone kam na deželo.

* **Neznan slepar.** Ljubljanska policija je dobila obvestilo, da se je te dni potikal po okolici Cerkevne in po logaškem okraju sploh neznan mož, ki je imel ponarejena potrdila od velikega župana Ljubljanske oblasti in sreskega poglavarja v Logatcu, na podlagi katerih je skušal pobirati pri ljudeh milodare. Nabral je vsega skupaj 660 Din.

Slepar se je pri strankah izdal kot policijski komisar, odnosno tajni agent velikega županstva v Zagrebu. Slepar, ki je neznan kam izginil, je star okrog 28 do 30 let, je srednje šibke rasti, črnih las in je govoril hrvaško.

* **Vedno najnovejše bluze, otroški plaščki in oblekice** pri Kristoflič - Bučurju, Ljubljana, Stari trg. 176

Ples Jadranske Straže

v slovanskih nošah

v soboto 12. januarja v Unlonu

IX. Slovanski večer

19. 1. 1929 Kazina

* **Vabila za ples Jadranske Straže** v slovanskih nošah v soboto 12. t. m. v Unlonu so razposlana. Vsem, ki slučajno vabila niso dobili, sporočamo, da se dobe v trgovini Maček, Aleksandrova cesta. 54

* **Hišni posestniki ljubljanski** se ponovno opozarjajo, da pridejo takoj po prepise katastrskih listov, ker je drugače nemogoče pravilno napraviti prijavo za zgradarino. 53

Iz Maribora

* **Na rojstni dan kraljice Marije** dne 9. t. m. se bo vršila v stolnici ob 10. slovesna služba božja Nato v sprejemni dvorani velikega župana vpisovanje čestitk. Vsi državni uradi in javna oblastva razobesijo ta dan zastave.

* **Angleški kapetan Finch.** Član znane ekspedicije na Mount Everest v letu 1924, bo predaval drevi Mariborčanom v veliki dvorani »Uniona« o velezanimivih doživljajih pri pohodu na najvišjo goro sveta. Vstopnice se dobijo v predprodaji v trgovinah Maier, Höfer in pri »Putniku«.

* **Preključna občinska seja.** Za četrtak 10. t. m. sklicana občinska seja, ki naj bi rešila vprašanje kolektivne pogodbe med mestnim magistratom in mestnimi delavci. Je bila preključna z odlokom, ki so ga dobili večeraj občinski odborniki.

* **Borza dela.** Zadnji teden se je javilo pri mariborski javni borzi dela 141 brezposelnih, in sicer 100 moških in 41 žensk. Prosti službi je pa bilo samo za 73 delovnih moči. 10 jih je odpotovalo na službena mesta izven Maribora. Borza dela ima v evidenci 630 brezposelnih.

* **Po nesreči se je obostrel.** 17 letni Ervin Napret je našel na ulici star samokres in ker ni bil več ravnanja z orožjem ter ni vedel, da je samokres nabit, se mu je v roki sprožil. Kroglja ga je zadela v dlan leve roke in obšla v kosti. Odpeljati so ga morali v bolnico.

* **Nezgodna na cesti.** Na ledeni poti je padla 16 letna Erika Storchova, brivska vavka na Zrinskem trgu. Pri padcu si je poškodovala levo roko. Na cesti v Lajsterperg se je pa ponesrečil Anton Grabenc. Oba sta morala v bolnico.

Iz Celja

* **Hilmen.** V soboto 5. t. m. se je poročil v Petrovčah pri Celju g. Janko Orožen, profesor na državni gimnaziji v Celju in odlični kulturni delavec, z gospodično Sabino Kmečlovo iz Celja. Mlademu paru naše iskrene čestitke! — V nedeljo 6. t. m. se je poročil istotako v Petrovčah g. Friderik Sirca (Risto Savin), general v pokoju in odlični slovenski skladatelj iz Žalca, z gospo Olgo Bergmanovo iz Žalca. Čestitamo!

* **Članski sestanek Celjskega Sokola** za sestavo kandidatne liste bo v torek 8. t. m. ob 19. v telovadnici. Pridite polnoštevilno!

* **Celjsko gledališče.** V sredo 9. t. m. mo derna in izredno zanimiva ter napeta komedija »Dower-Calaist«. Ker se vse dejanje vrši na ladji, prinese Mariborčani svoje krasne čisto nove dekoracije s seboj in riskirajo s tem deficit, ki je neizogiben, ako hiša ne bo razprodana. Upati je torej, da se celjsko občinstvo odzove in napolni hišo do zadnjega sedezla.

PRAVI UŽITEK

so prazne kave (lino aromatične mešanice) trvdke
ANTON FAZARINC — CELJE

TRIGLAVANSKI PLES

V CELJU 12. t. m.

* **Občni zbor Celjskega pevskega društva** se je vršil nedavno v društvenem lokalu v Narodnem domu. Udeležilo se ga je okrog 50 pevcev in pevk. Društveni predsednik g. Fink se je uvodoma spomnil umrlega agilnega odbornika g. Draga Perota. Iz predsednikovega poročila posnemamo: Društvo je stopilo 11. decembra minulega leta že v 35 leto svojega obstoja in spada med najstarejša pevska društva v Sloveniji. Ko se je pred 3 leti pojavila v društvu kriza je CPD premostilo vse težkoče ter znova dokazalo da je bilo zdravo in življenja zmožno. Ko je prejšnji društveni pevovodja g. Ciril Pregelj letos po večletnem zelo uspešnem delovanju odložil svoje mesto ga je 7. marca lanskega leta nasledil g. Šegula. Kljub skromnemu začetku se je vršil že 16. junia v Celjskem domu dobro uspešni društveni koncert v proslavo 60 letnice komponista g. dr. A. Schwa ba. Ta koncert je društvo ponovilo v Laškem. Drugi koncert se je vršil 1. decembra v Celjskem domu; ta koncert je pokazal, da stopa CPD v vrsto onih pevskih društev v Sloveniji, ki v resnici nekaj reprezentirajo. Društvo bo gošilo v novem letu moderno, a tudi narodno pesem. Poleg mešanega zbora naj se posveča pažnja tudi ženskem in moškemu zboru. Ob koncu svojega govora se je predsednik zahvalil pevovodji ter pevkam in pevcem za njihovo

Dane vrh m.c. pustolovnin senzacijski

„Pečna groze“

Romantična pustolovna drama, polna izbavnih scen ter razburljivih momentov. Avature po Franci, Angliji in v grških planinah. V glavni vlogi znani

ROD LA ROCQUE in LUPE VELEZ

Ob 4., četrt na 7., pol 8. in 9. uri.

Tel. 2730. Kino »DVOR«.

požrtvovalnost. Tajniško poročilo navaja med drugim, da šteje društvo 33 pevk in 34 pevcev, 139 podporbnih članov, 7 častnih in 4 ustanovne člane ter 2 pokrovitelja. Med društvenimi člani se še vedno aktivno udeležujejo g. Ivan Likar, ki je član društva že od njegove ustanovitve. Blagajniško poročilo izkazuje nezanemljive primanjkljaje zaradi visokih režijskih stroškov pri koncertih. Pri volitvah odbora so bili izvoljeni: predsednik g. Fink, podpredsednica gđ. Zupančičeva, tajnik g. Misja, blagajnik g. Žnidarčič, arhivarja gđ. Lovrenčeva gospodar g. Wohlgenuth odborniki gđ. Levstikova in ga. Jerinova, pevovodja g. Šegula, njegov namestnik g. Kovač, pregledovalca računov gg. Zalokar in Oražem, praporščak g. Perc. Članarina znaša za izvršujoče člane 12, za podporne 20 Din letno, ustanovnina pa 500 Din letno. Svečana proslava društvene 35 letnice se bo vršila poldnev. Pri slučajnostih se je g. Šegula zahvalil pevcem za njihov trud in očrtal društvene naloge v prihodnjem letu.

Do 20% popusta

na vse zimske blago v manufakturni trgovini

Josip Šilbar, Ljubljana, Stari trg št. 21. (Poleg Zalaznika.)

Kože divjačine

so narodno premoženje najdražje plačuje zaice povh, lisice itd.

P. Semko, Ljubljana
Miklošičeva cesta.

* **Opozorilo vojnim invalidom.** Vsi člani krajevnega odbora Udruženja vojnih invalidov v Celju, ki poseduje legitimacijo za trikratno polovično vojaško železnico, se obveščajo, da prinesejo svoje legitimacije v odborovo pisarno, kjer se jim bo izposlovalo žigosanje za tekoče leto.

* **Nevaren izhod na cesto.** Včeraj popoldne je postavil neki voznik svoj dvo-vprežni voz v vežo hiše števil. 1. v Aleksandrovi ulici in vrata na polovico zaprl. Konja sta se pa v času voznikove odsotnosti iz neznanega vzroka splašila in z vozom vred oddirjala skozi pol zprta vežna vrata na ulico. Pasantje so ju kmalu ustavili, toda popolnoma razbita je ostala na licu mesta polovica vrat. Ker je ulica na tem mestu zelo ozka, se je zahvaliti le srečnemu naključju, da ni bil nihče mimoidočih poškodovan.

Iz Kranja

* **Smučarska nedelja.** V nedeljo se je oficijelno otvorila v Kranju zimskosportsna sezija ob velikem zanimanju javnosti. Smuški odsek kranjskega Sokola, ki šteje že nad 70 članov in članice, je priredil prvi trening pod vodstvom g. Kočarja z Jesenic. Na travnikih za Šempetarskim gradom pod Šmarjetno goro je bilo ves dan kakor na mrazu. Nekaj smučarjev je odšlo tudi k Sv. Joštu. Bilo je tudi več skupin ljubljancev, ki so napravili nato turo na Skofjo Loko. Na trening za Šmarjetno goro so odšli Sokol-smučarji korporativno izpred Narodnega doma, kjer sta jih bila nagovorila starosta br. Janko Savojin in načelnik smuškega oddelka br. Adolf Vran.

* **Koliko se je v Kranju pojedlo mesa.** Priobčujemo zanimivo statistiko, koliko je bilo lani v mestni klavnicni zaklane živine in koliko je bilo uvoženega mesa od tujih mesarjev. V mestni klavnici je bilo zaklanih 850 goved, 768 telet, 1095 svinj, 4 komadi drobnice in 22 kozličev. Uvoženih je bilo v mesto 310 telet, 44 svinj, 36 komadov drobnice, 14 kozličev ter 22.665 kg raznega mesa in slanine. Sedaj naj vsak sam izračuna, koliko mesa pride povprečno na enega prebivalca v mestu na leto.

* **Hišni lastniki** se ponovno opozarjajo od mestnega županstva, da vložijo do 15. t. m. pri okrajnem davčnem uradu izpolnjene prijave o dohodku na zgradbo (zgradarino).

Iz Kočevja

* **Smrtina kosa.** Tu je umrl znani žvi-nozdravnik g. Arko Franc. Pokojni je bil priznan kot večak v svoji stroki. Pogreba, ki ga je vodil pravoslavni prota, se je udeležilo mnogo ljudi, kar priča, da je bil pokojnik zelo priljubljen med tukajšnjim prebivalstvom. — Na Rabu je umrl sin fotografa Verderberja Rudi, v starosti 24 let. Blag jima spomin.

* **Koncert** so priredili ljubljanski ruski akademiki 29. decembra v tukajšnji dvorani hotela »Trst«. Izvajali so na svojih balalajkah večinoma ruske narodne motive, a tudi skladbe ruskih skladateljev. Koncert je splošno ugajal; zlasti ruske narodne pesmi so prijele publiko. Po koncertu se je razvila prosta zabava s plesom, pri katerem je sviral jazz-band ruskih akademikov.

* **Cankarjev večer.** V četrtek, 3. t. m. zvečer so priredili v dvorani hotela »Trst« kočevski akademiki v spomin 10letnice Cankarjeve smrti Cankarjev večer z zelo peštrim in lepim sporedom. Reči moramo, da smo bili s tem večerom prav zadovoljni. Žalostno je le, da so akademiki govorili sko ro pred prazno dvorano. Akademikom naše priznanje

Radio

Izvešček iz programov

LJUBLJANA (577 m 4 kw), ZAGREB (309 m 0.7 kw), PRAGA (249 m 5 kw), BRNO (441 m 5 kw), VARŠAVA (1111 m 10 kw), BERLIN (484 m 4 kw), FRANKFURT (428 m 4 kw), LANGENBERG (469 m 4 kw), STUTTGART (380 m 4 kw), DUNAJ (517 m 15 kw), LONDON (Davenry 1504 m 25 kw), RIM (448 m 12 kw), BUDIMPEŠTA (558 m 20 kw), STOCKHOLM (Motala 1380 m 30 kw).

Sreda, 9. januarja.

LJUBLJANA 12.30: Reprodukcijska glasba in borzne vesti. — 13.30: Stanje vode in časovna napoved. — 17: Koncert radio orkestra. — 18.30: Pravilnice. — 19: Sbrbrvaščina. — 19.30: Pomen antike za razvoj evropske kulture. (Prof. dr. Bradač.) — 20: Slovenska moderna pesem; pole ga. Thierry Kavčič. — Radio-orkester. — ZAGREB 13.15: Reprodukcijska glasba in borzne vesti. — 17.30: Popoldanski koncert. — 20.35: Koncert Mozartovih in Schubertovih komornih skladb. — 22. Lahka glasba. — PRAGA 19: Prenoš iz brnskega narodnega gledališča. — BRNO 19: Prenoš iz brnskega nar. gledališča. — Verdieva opera „La Traviata“. — VARŠAVA 17.45: Večerni koncert lahke glasbe. — 20.30: Brahmsove komorne skladbe. — 21.30: Nadaljevanje komorne koncerta. — 22.30: Koncert lahke glasbe. — DUNAJ 11: Koncert kvarteta. — 16: Popoldanski koncert orkestra. — 19.30: Simfonični koncert orkestra (Hugo Wolf, Berlioz, Bruckner.) Koncert lahke glasbe. — BERLIN 17.30: Koncert lahke glasbe. — 20. Kaunova opera „Memandra“. — Lahka glasba. — FRANKFURT 16.35: Operetna glasba. 20.15: Humor in tragika naše dobe. — 21.15: Violinski koncert. — LANGENBERG 20.05: Poljudni koncert orkestra in literarni večer. — Koncert lahke glasbe. — STUTTGART 16.35: Prenoš koncerta iz Frankfurta. — 19.15: Stara godba za ples. — 20.15: Koračnice od Mozarta do Hindemitha. — BUDIMPEŠTA 9.15: Popoldanski koncert. — 12.20: Klavirski koncert. — 17.40: Ciganska godba. — 20.30: Dramski večer in lahka godba. — LONDON 19.45: Pesmi R. Strauba. — 20.15: Lahka glasba. — 20.45: Pevski koncert in voljaška godba. — RIM 17.30: Vokalni in instrumentalni koncert. — 20.45: Koncert lahke glasbe in dramski večer. — STOCKHOLM 18.30: Koncert lahke glasbe. — 19.45: Delibesova opera „Lakmé“.

Samostanski gospod doktor

Pustolovščine Slovence na račun patrov in nun

Kratko smo že poročali, kako je zlorabljal samostanski gostoljubnost po Sloveniji, na Hrvaškem in v Dalmaciji neki Slovencec Berce, ki se je samostanskim gospodom izdajal za zdravnika. Ker bo slepar znan tudi mnogim po Sloveniji, naj njegove pustolovščine kratko opišemo po navedbah splitske „Nove dobe“.

V petek pred Sv. Tremi kralji je prijavil Slovenec krojač gospod Franjo Troha splitski policiji, da je na Sv. Stefanu srečal pri kapucinski cerkvi na Pojšanju patra Viktorina v spremstvu nekega mladčnika, ki se mu je predstavil za Slovencega pod imenom dr. Berce. Pozneje je videl tega dr. Berce pri maši in pri obhajilu v kapucinski cerkvi. V četrtek je prišel dr. Berce obiskat Troha v delavnico. Prav takrat je neki krojaški pomočnik zahteval od mojstra Trohe prijavnico za delavsko zavarovalnico, ker so ga bolele oči. Navzoči dr. Berce je delavca takoj preiskal in podal tudi diagnozo. Ko se je delavec vrnil iz delavske zavarovalnice, je dr. Berce važno prečital zdravniški recept in konstatiral, da zdravnik delavske zavarovalnice popolnoma soglaša z njim in da je napisal isti recept, kakor ga je hotel izdati on, dr. Berce sam. Želel je tudi pregledati delavnico, kjer je zaposlenih pet moških in 6 žensk ter se je ponudil, da izvede na njih takoj generalno vizito. Naka ga je g. Troha odvedel v bližnjo restavracijo, kjer je galantnemu doktorju dal za pičico.

Med razgovorom v restavraciji pa je gospod Troha le začel dvomiti o zdravniških sposobnostih „doktorja“ Berce. Med tem je prišel k Trohi kapucinski brat Spiro in mu skrivaj šepnil, da tudi kapucini sumijo v Berce. Berce doktor in ga je prosil, naj stvar javi policiji.

To se je zgodilo in v petek je policija aretirala v kapucinskem samostanu v Splitu famoznega doktorja. Ugotovila je, da se res zve Franjo Berce in da je bil pred 24 leti rojen na Studencu pri Ljubljani. Tam je obiskoval štiri razrede ljudske šole in je bil pozneje tri leta trgovski pomočnik pri trgovcu Kopitarju v Cerknici pri Rakeku. L. 1925 je šel k vojakom in je služil pri dravski bojničarski četi v Ljubljani 18 mesecev za bolničarja. Nato je bil bolničar v Zakladni bolnici v Zagrebu. Ta služba ga je zmedla. Začel je potovati po Jugoslaviji in se predstavljati za zdravnika. Bil je v Ljubljani, Beogradu, v Mariboru in v Skofiji Liki, kjer se je povsod predstavljajal za doktorja iz Dolenje Lendave. Znašel se je končno v Mostarju, odkoder je čez Metković prišel 20. decembra v Split. Tu je obiskal razne samostane, kjer so ga povsod pridržali na kosilu in na prenočitvi. Po božičnih praznikih se je predstavil tudi kapucinskemu gvardijanu in mu rekel, da je prvič v Splitu in da se želi z

njim seznaniti. Prijazni pater gvardijan ga je raj sprejel in ga povabil na kosilo. Ker se je gospod doktor pritožil, da mu je slučajno zmanjkalo drobiža so ga kapucini obdržali in mu dali večjo za prenočevanje. Med tem je draga gosta spoznal pater Viktorin in se z njim pristrčno pozdravil, ker je z njim poznal že iz celjskega kapucinskega samostana. Tam so gospodje pater mladega doktorja zelo obrabljali, ker da je v Varaždinu ustavil patra Anzelmu raka na želodcu. Tudi pri Blaženi Devici na Pojšanju, kakor se imenuje kapucinski samostan v Splitu, je preiskal boleline patre in konstatiral pri starejših revmatizem, pri bratu Vidu težko srčno napako, ki je tako huda, da se mora takoj operirati, vendar bi pa bila ta operacija tako nevarna, da mora pater sam pristati nanjo.

Tudi v Makarski se je predstavljajal za doktorja in je med drugim izvil st. dinarjev od trgovca Vekoslava Moravca. V Makarsko pa je prišel s sto dinarji, ki jih je dobil od gvardijana za zdravniške vizite kapucinov v samostanu. Šolske sestre na Lovretu v Splitu so pravkar prejele dopisnico iz Mostarja od tamošnjih Frančiškank, naj ne nasedejo sleparju.

Franče Berce se zagovarja, da se je predstavljajal za doktorja, da je lažje izhajal, ker je bil brez sredstev. Obdržali so ga v splitskem policijskem zaporu in zbirajo nadaljeve informacije, kje je še vsespovod gostoval in zdravil samostanske gospode.

Naši onstran granic

— Fašistično glasilo „In Popolo di Trieste“ uslišujejo že dolgo časa na vseh koncih in krajih, ali kdor le more, se otrese tega pustega dnevnika. „Piccolo“ mu dela konkurenco, ki se ne da izpodbijati. Ob novem letu je pozval tržaški fašistični tajnik Cobihi vse stranske organizacije v deželi, da morajo z vso silo poskrbeti za razširjenost „Popola“ in poročati mu imajo točno, kaj so storili in kaj so dosegli.

— Vla Coroneo — Hrenova ulica. Ljubljanski škof Tomaž Hren je imel v Trstu tam, kjer je danes via Coroneo, svoje vinograde. Ob poti, ki je vodila v vinograde, so pričeli zidati hiše. Nastala je „Crónova ulica“. Tržačani pa so „Cróna“ preoblikovali v „Coroneo“.

— Zapisčena Pula. V si istrskega deželnega gospodarskega sveta so tožili, da je Pula odpadla brodnova industrija. „Scoglio Olivie“ zaposluje še 250 oseb namreč tisoč pred 16 meseci. Ladjedelnic sploh ni vpisanih v listi graditeljev kr. mornarice. Sklenili so, da poprosijo za vpis.

— Za letalo so nabirali predlanski prispevke in sicer bi bila morala dati vsaka provinca za eno letalo potrebno svoto. To se ni doseglo. Tržaška provinca je dala 193.572.50 lir Vsega skupaj je 12.297.135 lir, s katerimi se nabavijo „peroti domovine“.

— V Trstu je bilo lanske leto rojstev 3992, za 2903 manj nego v letu 1913. Umrla je lani v Trstu 3868 oseb. Torej je bilo rojstev več za 124. Leta 1913 je bilo 1770 rojstev nad smrtnimi slučajmi. Fašistično glasilo pravi, da je tako nizko število zibelki poniževalno za Trst in prikaže, da bo novo leto v demografskem pogledu mnogo boljše. Ni verjetno, da se to zgodi, ker so življenjske razmere v Trstu vedno slabše. Trst nima bodočnosti in že se pričinja iseljevanje. Neki star Tržačan piše v „Popolu“, da je par let pred vojno zagnal alarm in nekem takratnem listu, da treba demografskega ravnotežja napraviti slovenskemu priseljevanju. Poslušali so ga in uslišali. Rojstva so se pomnožila povprečno na mesec za 500. Dostavlja pa pomembno: „Ampak, takrat je šlo za to, da se ohrani italijansko Trsta.“ V tistih letih si je Trst lahko privoščil mnogo zibelk, ker je bilo blagostanje v njem. Sedaj ga pa ni in italijanstva tudi ni treba več ohranjati Trstu!

Pred sodniki Starec in mladenka

Pravijo, da je Tomaž star dedec. On pa vedno trdi nasprotno in to tudi s posebno vnemo dokazuje. Ima v Ljubljani lepo sobico, kjer živi prijetno življenje starega samca in spoštuje dekleta. Ko pa nekega dne Tomaža ni bilo doma, ga je zopet obiskala neka Marjetica in vzela kar njegove blazine in še par drugih stvari s seboj. Ali se je dekletu starca naveličalo, ali je imelo drugega ljubimca, o tem kronika molči; res pa je, da ji je Tomaž za njeno uslugo preiskal trimesečno prosto stanovanje v zaporu.

O, kako je bila huda in razburjena uboga Marjetica, ko je zagledala starega Tomaža pred kazenskim senatom! Kar zrasla je pred njim in ga jela zmerjati, da ga sploh ne mara, da ji je sam več stvari podaril, a zdaj jo je naznanil.

Tomaž pa je vse izpovedal pod prisego. Ko je odhajal, je domala še dobil od Marjetice ključno za spominčilo, saj je že dvignila roko in jo stisnila v pest. K sreči je bil paznik urniši, prijel je deklico za roko in jo počul, da se ona oče lahko pritoži, kakor ji je omenil predsednik, a Tomažka mora pustiti pri miru.

Maščevalec

„Jaz vama pokažem, maščujem se, strašno se maščujem.“ je vpil zapuščen ljubimec Loize iz Ljubljane, ki je imel ljubico Rožico, pa mu jo je prevzel tovariš. Rožica in njen novi fant sta plašno pričakovala, kaj se bo zgodilo in se skrivaj shajala na klopi, kjer je Rožici nekdanji prišel Loize svojo ljubezno, pa je ona tako hitro prelomila, naveličana njegove ljubosumnosti.

Ko sta zaljubljenca prišla neki večer spet na klopi in je Rožica plašno pogledala, če ne prihaja od druge strani maščevalec, sta se oba

vsedla in naenkrat divje krčknila. Oba sta se prekrucnila na tla in se potem prestrašena pobirala, a z grmovja sta začela škodoželjni smeh. Smejal se je Loize, ki je bil podžagal klopi in se tako maščeval za svoje srčne bolečine. Zdal se pa smejeta tudi ona dva, ker bo Loize sede precej ur na klopi, ki bo pa bolj držala, kakor podžagana.

Sport

Glavna skupščina JPS

Nedavno se je vršila v Beogradu glavna skupščina Jugoslovenskega Plivačkega Saveza, katere se je udeležilo 22 delegatov. Skupno je v članjenih v Savezu 35 klubov. Od slovenskih klubov so bili zastopani Ilirija, LSK in Primorje iz Ljubljane, Mura iz Murske Sobotne in Zeleničar iz Maribora. Skupščina, ki jo je vodil inž. Miodragović, je 12 ur plodno razpravljala o važnih vprašanjih plavalnega sporta.

Poročila

Po poročilih tajnika, blagajnika in nadzornega odbora se je razvila živahna plodna razprava. Iz teh poročil posnemamo med drugim, da je v letu 1928 35 klubov verificiralo 1037 plavalcev, kar pomeni vsakega napredek napram prejšnjemu letu. Izdatkov je imel savez 80.000 Din, približno toliko pa dohodkov. Glavni dohodki so bili: Dar krajice Marije 10.000 Din (krajica Marija je kakor znano pokroviteljica saveza), subvencija 10.000 Din od JOK, dohodki prvenstvenih tekem v Beogradu 24.000 Din; vojno ministrstvo 3000 Din, beogradska občina 2000 Din, zbirka za Olimpijado 6300 Din. Glavni izdatki pa so bili: 30.000 Din za slovensko plavalno prvenstvo v Pragi, 12.500 Din za tisk novih pravil in pravilnikov, izplačilo dolga 5000 Din; propagandni film 6000 Din; režijski stroški za prvenstvene tekme v Beogradu 8500 Din. JPS dolguje približno 9000 Din, mora pa dobiti skoraj isto vsoto od raznih podsavezov.

Nova uprava

Pri volitvah je bil izvoljena naslednja nova uprava JPSa: Predsednik inž. M. Radolović, podpredsednik I. inž. Miodragović, podpredsednik II. dr. Bukvala, tajnik I. M. Nikolić, tajnik II. D. Janković, blagajnik I. M. Mirković, blagajnik II. L. Fre denfeld, tehnični referent Ivo Šuste (Beograd), odborniki: dr. Vulović, Miloš Rybář, inž. Liler, inž. Marković, Zivaljević, Vitković; namestniki: Željelić, Kolarić, Gjurjić. Nadzorni odbor: dr. A. Leko, Kelnar, Radolović.

Razni predlogi

Beograjski, splitski, dubrovniški in zagrebški podsavez ter bivša uprava JPSa so predložili celo vrsto predlogov, deloma glede izpremembe pravil, deloma o drugih vprašanjih. Soglasno so bili sprejeti naslednji predlogi zagrebškega podsaveza: 1. da se prvenstvo za leto 1929 vrši v novem kopališču SK Iliriji v Ljubljani; 2. da se uvede zbiranje po klubski pripadnosti, da se onemogoči, da bi se člani istega kluba medsebojno eliminirali v enem edinem tekmovalstvu; 3. da JPS pristopi Mednarodnemu odboru za X. olimpijado v Zagrebu.

Prvenstvo za leto 1929 se bo torej vršilo v Ljubljani, toda s pogojem, da bo uprava kopališča SK Ilirija ponudila tak tehnični in finančni aranžma, ki bi omogočil vsaj toliko dohodkov, kolikor so dala dosedanja prvenstvena tekmovalja (približno 18.000 Din čistega dohodka). V Mesavod je JPS delegiral predsednika ZPP Jova Esapovića in blagajnika ZPP Julija Bartolića.

Državno plavalno prvenstvo

Prvenstvo Jugoslavije v plavanju, skokih in v vaterpolu se bo vršilo 9., 10. in 11. avgusta v Ljubljani. Program je naslednji: Juniorji: 50 m prosto, 4 krat 50 m prosto, 100 m prsno, 100 m hrbtno in skoki z deske.

Juniorke: 50 m prosto, 4 krat 50 m prosto, 100 m prsno, 100 m hrtno, skoki z deske.

Seniorji: 100, 400, 1500, 4 krat 200 m prosto, 200 m prsno, 100 m hrtno, skoki z deske in s stolpa.

Seniorke: 100, 400, 4 krat 100 m prosto, 200 m prsno, 100 m hrtno, skoki z deske in s stolpa.

Parl za vaterpolo tekme

Tekme se bodo igrale po sistemu po točkah. Igrajo prvaki podsavezov. Spored je naslednji: Petek 9. VIII. Sombor : Dubrovnik, Zagreb : Beograd, Split : Ljubljana, Split : Zagreb, Ljubljana : Dubrovnik, Beograd : Sombor, — Sobota 10. VIII. Zagreb : Ljubljana, Sombor : Split, Dubrovnik : Beograd, Ljubljana : Beograd, Zagreb : Sombor, Dubrovnik : Split, — Nedelja 11. VIII. Ljubljana : Sombor, Zagreb : Dubrovnik, Beograd : Split.

Termin slovenskega prvenstva v Varšavi je 17 in 18. avgusta.

Službeno glasilo JPSa je beograjski „Sportista“.

Nedeljski smuški tečaj za skalce JZSS objavlja, da se bo vršil naslednji nedeljski smuški tečaj pod vodstvom inž. T. Hanssena v Moistrani, kjer se vrši tudi redni smučarski tečaj v skokih.

Izbirna tekma za inozemske tekmovalce. Savez je določil smuško tekmo SK Bled dne 13. t. m. kot izbirno tekmo za inozemske tekmovalce. Vseled tekme se opozarjajo vsi tekmovalci, da se udeležijo te tekme. Oni, ki ne bodo startali pri izbiri ne pridejo v poštev.

Odobritv blejskih skalalnic. JZSS odobruje na podlagi poročil inž. Janše in inž. Hanssena smuški skalalnici na Bledu kot sportno usposobljeni.

Zimskosportni program je izšel; interesi ga dobe brezplačno pri JZSS.

SK Ilirija (lahkotletska sekcija) Redni treningi v telovadnici se zopet vrše vsak turek in četrtek ob običajni uri, na kar opozarjam vse atlete. Danes se vrši pred treningom kratak a izredno važen sestanek. Udeležba je za vse atlete obvezna.

Silvestrovo v morju

Francoski poštni parnik „Jonard“ je bil na Silvestrov večer na poti med Alžiro in Marseillom. Ker je bilo viharno vreme, je kapitan odredil, da morajo vsi potniki ostati v kabinah. Sedem mladih ljudi ga ni hotelo poslušati in so odšli na krov. Proti drugi uri zjutraj je šel velikanjski val preko ladje. Trije mladeniči, vojak, ki se je vračal domov na dopust, študent in trdovec, so izginili. Zaman so jih iskali,

Gospodarstvo

Pasivna trgovinska bilanca v novembru

Navzlic prilično ugodnemu izvozu v novembru, ki je bil kakor v prejšnjih mesecih večji kakor l. 1927., je bila naša trgovinska bilanca tudi v tem mesecu pasivna. Po podatkih generalne direkcije carin smo v novembru uvozili 180.852 ton (novembra 1927 126.930) v vrednosti 706.8 milijona Din (687.7 milijona Din). Napram lani se je torej naš uvoz v novembru povečal za 33.922 ton ali 26.7 %, odnosno za 19.1 milijona Din ali 2.8 %. Ker pa je naš izvoz, kakor smo pred kratkim objavili, zmanjšal v tem mesecu le 402.400 ton (349.700) v vrednosti 642.3 milijona Din (622.4), je bila naša trgovinska bilanca v novembru pasivna za 64.5 milijona Din (novembra 1927 pasivna za 65.3 milijona Din).

Nastopna tabela nam kaže razvoj naše trgovinske bilance v prvih 11 mesecih preteklega leta (v milijonih Din):

	izvoz	uvoz	def. ali suf.
januar	430.3	591.9	— 161.6
februar	439.0	621.6	— 182.6
marec	503.2	701.1	— 197.8
april	428.5	657.9	— 229.3
maj	431.7	659.5	— 227.8
junij	454.4	590.3	— 135.9
julij	493.8	619.5	— 125.7
avgusta	693.8	645.4	+ 48.4
september	692.3	713.9	— 21.6
oktober	666.1	778.9	— 112.8
november	642.3	706.8	— 64.5
11 mes. 1928	5875.4	7298.6	— 1411.4
11 mes. 1927	5871.5	6648.9	— 777.4

Kakor je iz gornjega pregleda razvidno, je v prvih 11 mesecih pretek. leta znašala pasivnost 1411.4 milijona Din, torej skoro dvakrat toliko kakor v istem razdobju l. 1927. Ker pa se je izvoz napram l. 1927. celo nekoliko povečal, je povečanje pasivnosti pripisati le povečanju uvoza, ki je v 11 mesecih pretek. leta napram istemu razdobju l. 1927. narasel za 65.3 milijona Din.

Predlog za znižanje rentnega davka

Zagrebska trgovska in obrtniška zbornica je pred kratkim poslala finančnemu ministru in generalni direkciji davkov predstavo glede potrebe znižanja rentnega davka, iz katere posnemamo naslednje:

S 1. januarjem je izgubila veljavnost odredba člena 98. točka 4. finančnega zakona za tekoče proračunsko leto, s katero so bile obresti od vlog na knjižice in na tekoče račune onemogočene rentnega davka počenši od 1. januarja 1927. V interesu ustvarjanja hranilnih vlog bi bilo potrebno, da se rentni davek čim manj obdelljiv in da se vsaj za nekaj let oprosti hranilne vloge od tega davka. V široki publiki še manjka pravo razumevanje za plodono vlaganje prihrankov v denarne zavode, zato je treba smisel za štedenje proungirati z davčnimi olajšavami. Osemstodetni davek na obresti od vlog mora brez dvoma izzvati škodljive posledice v ustvarjanju hranilnih vlog, kar rentni davek pomeni delansko znižanje obrestne mere za pol odstotka in še več.

Po podatkih Udruga vojninskih bank so znašale vse hranilne vloge v naši državi (brez vlog pri Poštni hranilnici in Drž. hipotekarni banki):

koncem 1. 1925.	5568.8 milijona Din,
— 1926.	6994.0 „
— 1927.	7004.8 „

V primeri z drugimi državami, je stanje hranilnih vlog pri nas zelo nizko. Češkoslovaška, ki je po številu prebivalcev približno tako velika kakor Jugoslavija, je imela koncem 1. 1927. okrog 58 milijard Kč ali preko 97 milijard Din hranilnih vlog, torej 14 krat toliko kakor naša država. Navzlic temu pa znaša davek na rente po novem češkoslovaškem zakonu o neosrednjih davkih le 6 %, torej 2 % manj kakor pri nas. Poleg tega je treba upoštevati, da je dohodek od davka na rente v novem proračunu oreliminiran le z vsoto od 30 milijonov Din (kar odzgojara donos rentnega davka pri 6 % obrestni meri od 7 milijard Din). Ta vsota v našem državnem proračunu in v naših državnih finančnih ne igra po svoji višini tako važne vloge, da je ne bi bilo mogoče znižati, dočim bi imela na drugi strani škodljive posledice na stanje in dotok hranilnih vlog in na obrestno mero, katero bodo denarni zavodi morali eventualno povišati. Zato predlaga zbornica, da se v finančni zakon za l. 1929/30. vnese amandma, po katerem naj se v člen 69. zakona o neposrednih davkih predpisana davčna stopnja pri obrestih od hranilnih vlog pri denarnih zavodih zniža od 8 % na 5 %, pri ostalih obrestih in rentah pa od 15 % na 8 %; hranilne vloge do 5000 Din pa se naj oprostijo od rentnega davka.

— Gibanje indeksa cen v l. 1928. Po indeksu cen v veletrgovini, ki ga objavlja beograjski „Privredni pregled“ je bilo gibanje cen lani naslednje. Totalni indeks, ki je v januarju znašal 1616 (l. 1914 100), je do marea padel na 1600, nato se je v maju zopet dvignil na 1620, nakar je junija padel na 1521; do konca leta je označil le manjše spremembe, decembra pa je znašal 1523. Torej za 90 točk manj kakor v početku leta. V zadnjih treh letih kaže indeks cen, izražunan po „Privrednem pregledu“ le manjše spremembe. V decembru l. 1926. je znašal 1548, v decembru 1927. 1578 in v decembru pretek. leta 1523. — Indeks cen, ki ga objavlja „Privredni pregled“, seveda ni povsem zanesljiv. Z ustanovitvijo študijskega oddelka pri Narodni banki pa bomo v kratkem, morda že v tekočem mesecu, dobili uradni indeks cen ter s tem izpolnena obutna vrzel v naši statistični službi.

— Pred poznanji za ureditev predvojnih in povojnih dolgov v Franciji. Koncem preteklega tedna je bila imenovana delegacija, ki se bo v Parizu pogajala s francosko vlado glede ureditve naših vojnih dolgov. Predsednik delegacije je dr. Milan Stojadinović, podpredsednik dr. Slavko Šeferov, eksperti pa so: general Joksimović, dr. Velimir Stojković, dr. Milan Radošavljević, Vilimir Konstantinović in Steinmetz. — Sorodolski. Delegacija bo skušala tudi najti sporazum s francoskimi posestniki predvojnih srbskih obilic, ki, kakor znano, zahtevajo plačilo v zlatu. Naško razsodišče, kateremu je bil lani predložen ta spor, bo nadaljevalo razpravo o tem vprašanju v drugi polovici februarja. Naša delegacija pa bo še pred ponovno razpravo skušala doseči sporazum s predstavniki francoskih obilicacionarjev. Naš vojni dolg v Franciji znaša 1800 milijonov frankov (deloma baje zlatih), predlojen dolg pa okrog 750 milijonov frankov (zlatih ?).

— Konkursi in menični protesti pri beograjskem trgovinskem sodišču. Število konkurzov pri beograjskem trgovinskem sodišču je znašalo lani 125 napram 186 v l. 1927. 115 v l. 1926, 32 v l. 1925, 15 v l. 1924, in 8 v l. 1923. Dočim je število konkurzov nadovala, se je število meničnih protestov povečalo. Lani je bilo pri beograjskem trgovinskem sodišču protestiranih 8430 menic napram 6592 v l. 1927.

— Pogajanja za izvoz bavksita iz naše države v Nemčijo. Iz Berlina poročajo, da se vršijo med curiškim bavksitnim trustom in družbo Otavi - Minden na eni strani ter dalmatinskimi družbami, ki eksploatirajo bavksita ležišča, na drugi strani pogajanja za izvoz dalmatinskega bavksita v Nemčijo. Računa se, da bodo pogajanja v kratkem končana. — Če pride do sporazuma, se bo produkcija bavksita v Dalmaciji, ki je letos močno nazadovala, zopet dvignila.

— Dobave. Strojni oddelki direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 16. t. m. ponudbe glede dobave 20 ton kovaškega koksa in 10 ton lvarskega koksa. (Pogoji so na vpogled pri istem oddelku.) Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 14. t. m. ponudbe glede dobave klingerit-plošč in pri Direkciji državnega rudnika Bukinje, pošta Kreka sprejema do 17. t. m. ponudbe glede dobave 10.000 kg karbida. Direkcija državnega rudnika v Velenju sprejema do 21. t. m. ponudbe glede dobave kabljev in enopodnih avtomatov. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: dne 21. t. m. pri upravi državnih monopolov, ekonomski oddelki v Beogradu glede dobave 1000 kub. metrov desk; 21. t. m. pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave 300 komadov hrastovih pragov; 23. t. m. pri upravi smodnišnice v Kamniku glede dobave 36.000 kg žvepla. (Pogoji so na vpogled v Zbornici za TOI.) Dne 28. t. m. se bo vršila pri glavnem sanitetskem skladišču v Zemunu ofertalna licitacija glede dobave 3000 komadov nosilnic za rančence. (Pogoji so na vpogled pri omenjenem skladišču.)

Borze

7. januarja.

Na ljubljanski borzi je bil danes devizni promet zelo slab. Le v devizah na Dunaj in London je bilo nekaj prometa. Zaradi pravoslavnih božičnih praznikov Narodna banka ni intervenirala ter je vsa potreba krila privatna ponudba. Tečaj deviz se niso bistveno spremenili.

Na zagrebškem elektnem tržišču je vojna škoda ostala dalje prilično čvrsta. Pri srednjem prometu je promotna notirala 443 do 445 (v petek 443 — 445), trgovala pa se je kasa po 443 — 444 in za februar brez kupona ter možnosti amortizacije in dobitka po 416.5 — 415. Investicijsko je bilo pri nespremenjeni tendenci zaključeno na 86. Med bančnimi vrednotami so bili zaključili v Unionbanki po 56.5, v Zemaljski (Sarajevu) po 140 in v Jugobanki po 91. Za industrijske vrednote je bilo zanimanje živahnije. Slaveks

Iz življenja in sveta

Vatikan in Kvirinal v objemu

Zbližanje med papežem in državo v Italiji. — Vzrok preloma med Vatikanom in Francijo. — Konec jetništva Pija XI.

Od 1. 1870. dalje so vladale v Italiji tuje razmere: ljudje in predstavitelji države so bili katoličani, papež, rodom Italijan in vrhovni poglavar katoliške cerkve, pa je bil neizprosno sovražnik službene Italije. Da je to stanje nena ravno, je uvidel že dalekovidni državnik Cavour. Zato je tudi skoval znano krilatico: V svobodni državi — svobodna cerkev! Cavour je hotel dati papežu nedotakljivost, lastno diplomacijo, svobodo konklave, privilegije in celo visoko civilno listo. V svojih govorih, ki jih je imel v italijanskem parlamentu, je govoril o potrebi rešitve tega perečega vprašanja, zakaj razmerje med Italijo in papežem, je dejal, se ne tiče samo države in papeža, ampak ima opraviti z 200 milijoni kristjanov.

Toda problem Vatikan in Kvirinala je moral dolgo čakati, da je dozorl za rešitev. Med papežem in italijanskim kraljem je deset in desetletja vladalo črno, vse prej nego krščansko sovrastvo. Pod Pijem IX., pod katerega pontifikatom je papeštvo mrknila posvetna moč, so morala vozila s savojskim križem pokriti embleme če so pridrala na vatikansko dvorišče. Tudi Leon XIII. je odklanjal posvetnega vladarja Italije in se je demonstrativno obnašal proti Kvirinalu. Ko so vladne čete zasedle Rim, je izšlo povelje: Odklanjamo volitve in poslance! Nekaj časa je to pravilo res ostalo v veljavi, ko pa se je pokazalo, da se ne da praktično vzdržati, so ga pokopali. Le polagoma je papeška kurija omiljevala svojo politiko napram službeni Italiji. Njeni poslanci se niso hoteli vezati z nobeno skupino v parlamentu. Posledice tega so bile včasih za državo naravnost usodne. Delala so Italiji vatikanske diplomatske preglavice.

Do največjih konfliktov pa je prišlo navadno ob obiskih tujih suverenov na italijanskem dvoru. Posvetni vladar, ki je prišel v Rim, ni mogel prezreti kralja, a tudi ne papeža. In baš iz tega so se izcimila nova nasprotja. Treba je bilo izdelati poseben ceremonijel, da ni bilo radi takih obiskov zamere ne tu ne tam. Kljub temu pa so bili konflikti na dnevnem redu. Ko je obiskal Rim francoski prezident Loubet (ki je pred kratkim dovršil 90. leto), je vatikansko časopisje smatralo njegov obisk v Rimu za izzivanje in tako je prišlo do preloma med Francijo in papežem.

Ko je postal Rim glavno mesto Italije, je vladala izdala takozvanj garantnijski zakon, ki je jamčil papežu nezavisnost in nedotakljivost ter celo proglašal njegovo eksteritorialnost. Garantiral mu je dalje gmotno odškodnino v iznosu trideset milijona lir gotovo.

vine. Papeži pa so tudi to ponudbo zavračali in so se smatrali svojevoljno za vatikanske jetnike.

Sedaj bo tega stanja konec. Fašistična vlada je priznala papežu pravico do potrebnega ozemlja, kjer se bodo ustanile kurialne oblasti in diplomatska zastopstva. Kot dober omen se tolači tudi to, da se je sedanji papež takoj po izvolitvi pokazal množici ne po vzoru svojih prednikov z notranjeja, ampak z zunanjeja balkona. Petrova cerkev je torej stopila v novo dobo. Zvon v stolpu nove cerkve v Ostiji ne nosi zama Mussolinijevega rešitve.

Parker Gilbert,

agent za nemške reparacije, ki je pravkar izdal tako optimistično poročilo o stanju nemškega gospodarstva, da čakajo Nemci s strahom, kakšna bremena jim bodo naložili pri bližnjih pogajanjih v zadevi reparacij. Če je po eni strani resnica, da nemško gospodarstvo procveta, pravijo Nemci, je po drugi strani isto takšna resnica, da procveta samo na račun zunanjih dolgov, ki so znašali že ob koncu predlanskega leta 4 in pol milijarde mark in so se v tem času še povečali.

Umor s pomočjo magije?

Pred nekaj dnevi se je pripetil na Nemškem umor, ki je povzročil vatikansko pozornost javnosti. Pod morilčevim orojem je padel vodja antropozofskega društva v Nemčiji, dr. Unger, iz Stuttgarta. Napadel ga je umobolni fanatik Wilhelm Krieger.

Dr. Unger je bil 65 let star in zapuščal vdovo s štirimi otroci. Po poklicu je bil inženjer ter lastnik tvornice za industrijske izdelke. V krogu tovaršev je užival veliko zaupanje. Antropozofskemu pokretu se je pridružil že kot dijak in mu je bil ves čas eden njegovih najmarljivejših članov. Po smrti Rudolfa Steinera je prevzel vodstvo gibanja in tudi visok položaj v družbi.

Atentator Krieger je bil član antropozofskega društva v Nürnbergu. Odgovoril se je gibanju že pred sedmimi leti, toda po tem svojem koraku ni imel miru in se je čutil vedno in povsod ogroženega. Baje ga je duševno mučil dr. Unger, kateremu se je zdaj

osvetil z revolverjem. S tem, da je streljal nanj, se je hotel, po lastni izjavi, oprostiti muk in večnega zasledovanja.

Ze pred leti, ko je dr. Unger imel predavanje o antropozofiji v Švici, je Krieger ovdil predavatelja oblasti ter je zahteval, da se kazensko postopa proti njemu. Oblasti pa tega niso storile, ker niso imele zakonite podlage, da bi postopale proti Ungerju. In tako je Krieger še naprej blodil po svetu z mislijo, da ga ima dr. Unger v tajni oblasti in mu hoče slabo. Leto in leta so ga mučile predstave, da vrši Unger nanj neki pritisk. Da bi se ga za vselej iznebil, je vzel revolver in ustrelil žrtev, baš ko je hotel dr. Unger stopiti na govorniški oder. Kriegerjevo dejanje se posebno med antropozofi mnogo komentira. Stvar so vzele v roke državne oblasti, ki so atentatorja zaprle, preiskava pa bo ugotovila, če je umorjeni antropozof res imel kaj vpliva na Kriegerja, ali če je vse skupaj le njegova bolna domneva.

13 razbojnikov proti celi armadi

Na sueški cesti, ki jo turisti in avtomobilisti zelo uporabljajo, je na sveti večer skupina 13 beduinov razbojnikov napadla in oropala nekoliko državnih inženirjev. Egiptska vlada je poslala nanje več čet jezdecev na velblodih in eskadro letal. Razbojniko so ugodali v skalni puščavi južno od Kaira. Čete so prodirale koncentrično proti njihovemu skrivališču in posamezni oddelki so trčili nanje. Roparji so se branili z veliko pogumnostjo, ker jim streliva ne manjka. Posrečilo se jim je, da so odnesli pete proti Rdečemu morju. Tam so jih letala spet izsledila in s treh strani so jih začele zasledovati vladne čete, tako da jim je ostalo za beg prosta pot samo proti jugu, kjer pa jih čakajo na meji oklopni avtomobili. Roparji so od neprestanih bojov do skrajnosti izmučeni in se ne morejo nič več založiti z novimi živili. Vlada je odločena, da jih zgrabi žive ali mrtve, ker hoče napraviti razbojništvu ob prometnih cestah temeljit konec.

Volkovi na Sedmograškem

Iz Bukarešte poročajo, da je letos pritisnila izredno ostra zima, ki je posebno občutna v gorskih predelih države. Na Sedmograškem je mraz prignel cele trope volkov med ljudi. Brez strahu so prehodili pot iz gozdov v doline, kjer napadajo na cestah ljudi in živino. Redki niso niti primeri, ko se vrže trop volkov na celo naselbino.

V Tibletskih planinah so zverine napadle tri pastirje, ki so se vračali domov s planin. Dva pastirja in njune črede ovac so raztrgali na kose. Tretji pastir se je rešil s pobegom. Neki kmet iz Varesta, ki se je proti večeru vračal domov, je takisto postal žrtev volčjih zob. Vas Hamarie blizu Cluja je napadel trop volkov, broječ 45 repov. Odnesli so nad 50 ovac. Med prebivalstvom je nastala velika panika. Pregranjali so volkove s kosami, vilami in cepci in šele po dolgem boju se je napadencem posrečilo razgnati roparje.

Rumunske oblasti so izdale naredbu, naj se ljudje na kmetih zvečer držijo doma, da ne bo toliko človeških žrtev, kakor jih zaznamujejo statistike zadnjih tednov.

Spalnica angl. kralja Jurija V. v buckinghamski palači

Aman Ullahov sin izginil

Afganistanski kralj Aman Ullah ima sina, princa Omarja, ki se je do nedavno vzdajal v Indiji, in sicer v Kalkuti. Ko so izbruhnili v Afganistanu nemiri ter je bil kralj z dvorom vred ogrožen, pa je Omar khan, kakor mu pravijo v domači hiši, izginil brez sledu iz Kalkute. Domnevajo, da se je to zgodilo radi tega, ker je prestolonaslednik očetu zelo gorak in velik nasprotnik njegovih reform v domovini. Zadnje čase je živel v Alahabadu. Zavezal se je, da ne bo ostavil mesta brez dovoljenja, sedaj pa je neglede na to izginil neznano kam. Indijska vlada, ki je odgovorna za princovo življenje in prisotnost na njenih tleh, je v veliki zadregi. Princa iščejo na vse mogoče načine. Državno mejo so radi njegovega nestanka hermetično zaprli in tisti stražnik, ki bi princa prepustil ali izgrešil na pobegu skozi svoj revir, bo plačal to z lastno glavo.

Lundborg za pričo v Rimu

Citatelji našega lista se gotovo dobro spominjajo Šveda Lundborga, ki je rešil Nobila in ga prenesel z ledene plošče med ljudi. Ves svet se je takrat čudil postopanju generala Nobila, ki bi moral kot vojak do zadnjega

Kapetan Lundborg

in ponesrečena Nobilova posadka na ledeni plošči.

ostati na ledu in dati pri reševanju prednost vsem svojim tovarišem.

Zgodilo se je drugače. Nobile se je dal rešiti prvi, kar je povzročilo zlasti v tisku obširne komentarje. Pozneje je Lundborg pojasnil, čemu je tako postopal. Povedal je, da je bil Nobile tako izčrpan, da je bil skupini v nepopisno breme. Zato ga je rešil prvega, čeprav je bil Ceccioni s človeškega stališča rešitve potrebnejši nego on.

Sedaj je italijanska vlada potom svojega poslanstva v Stockholmu pozvala Lundborga v Rim, da se pred preiskovalno komisijo izjavi o stvarih. Lundborg se je že odpeljal v Italijo, kjer bodo poleg njega zaslišane še nekatere druge osebe, predvsem taki, ki so bili ob času reševanja Nobilovih tovarišev na ruskem ledolomilcu «Krasinu».

Lacromel, sigurno sredstvo proti kašlu, šljui, katarju, prehlajenju, influenci, kroničnemu zapaljenju, branhitidi itd. Dobi se v vseh lekarnah. Proizvajala lekarna ARKO, Zagreb, Ilica št. 12.

Z letalom brez pristanka okoli sveta

Iz Amerike poročajo o sijajnem vztrajnostnem poletu monoplane «Question Mark», ki je v lahokoto potolkel vse dosedanje vztrajnostne polete. To je mogoče samo radi tega, ker je izumil letalec Hoyt (na sliki) posebno metodo za preskrbovanje zračnih vozil s kurilnim oljem in vsemi drugimi potrebščinami med poletom. Nekoliko metrov nad vozilo, ki ga je treba preskrbeti, prileti drugo letalo z bogatimi zalaganji, ki jih spusti na prvo letalo. Bencin spusti na naj s pomočjo daljše gumaste cevi, ki jo pilot letala čisto preprosto pritakne k svojim bencinskim tankom. Ko so ti tanki polni, izpusti cev in letala se ločita. Kakor rečeno, je bil uspeh tega izuma sijajni polet «Question Marka», a izvedenci pravijo, da ni daleč dan, ko se bo prvo letalo odpravilo na pot okoli sveta brez vsakega pristanka.

Rusko-švedske

GAŁOŠE

in

SNEŽNI

ČEVLJI

„Trapez“

so nenadkriljivo

LEPO

STANOVANJE

moderno opremljeno, sobe 40, 26 in 35 m², vse moderne pritlikline, se odda v najem s februarjem 1929 v novi hiši, Beethovnova ulica 2. Ravnotam pri pritliju tri velike sobe za pisarno ali ordinacijo. — Pojavila v pisarni inž. Milana Šuklje, Beethovnova ulica 2. 1373

General Moncada

je bil izvoljen te dni za državnega predsednika Nikaragve.

Guy de Maupassant:

Grozen doživljaj

(Konec.)

— Poslušajte prigodo. Silno je preprosta. Juliette je imela že precej časa težke srčne napade. Prepričani smo bili, da ima srčno napako in pripravljani smo bili na vse.

Neki mrzli dan so jo prinesli vso trdo in mrtvo. Padla je bila na vrtu. Zdravnik je ugotovil smrt. Bdel sem pri njej en dan in dve noči. Položil sem jo v krsto in spremil na pokopališče, kjer je bila položena v našo družinsko grobnico. To je bilo na deželi, v Lorenu.

Hotel sem, naj bo pokopana z vsemi dragocenostmi, zapestnicami, ogrlicami, prstani in z vsemi darovi, ki jih je imela od mene, in v svoji prvi plesni obleki.

Morate misliti, kakšno je bilo moe srčno in dušno stanje, ko sem se vrnil domov. Imel sem samo njo, moja žena je bila že zdavnaj mrtva. Stopil sem na pol blazen in izčrpan v svojo sobo in padel v naslonjač brez misli in brez moči, da bi se kako genil. Bil sem brez želosti, tresoč se kot stroj, moja duša je bila kakor živa rana.

Moj stari sohar, Prosper, ki mi je bil pomagal položiti Juliette-o v krsto in

jo opremiti za poslednje spanje, je prišel brez šuma v sobo in vprašal:

— Ali hoče gospod kaj zavžiti?

Odkimal sem, ne da bi izpregovoril.

On je odvrnil:

— Gospod nima prav. Gospod bo zbolel. Ali hoče torej gospod, da ga spravim v posteljo?

Odgovoril sem:

— Ne; pustite me!

On je odšel.

Kako so minevale ure, ne vem nič. Oh, kakšna noč! Kakšna noč! Postalo je mraz; ogenj je bil ugasnil v velikem kamninu in veter, zimski veter, mrzel veter, silen leden veter je butal v okna z zlokobnimi in enakomernimi truščem.

Kako so potekale ure? Sedel sem, ne da bi spal, zlomljen, strt, z odprtimi očmi, z iztegnjenimi nogami, z ohlapnim in mrtvim telesom, duh pa je bil otopel od obupa. Kar zapoje mahoma veliki zvonec pri vhodnih vratih, veliki večni zvonec.

Zdrnil sem se tako, da je zaškripal stol pod menoj. Težki in silni glas je bobnel po praznem gradu kakor v grobnici. Ohrnil sem se, da sem pogledal na uro. Bilo je ob dveh zjutraj. Kdo naj bi prišel ob tej uri.

In siloma je zvon znova dvakrat zapel. Služabništvo se brez dvoma ni umalo vstati. Prijel sem svečo in šel doli.

Da bi vprašal: — Kdo je? nisem storil.

Pozneje me je bilo strah te slabosti. Počasi sem odmikal zapah. Srce mi je toliko, bilo me je strah. Sunkoma sem odpral vrata in v senci sem zagledal nekaj belo oblečenega, nekaj kakor prikazen.

Odmaknil sem se, odvrevenevši od groze in zamomljal:

— Kdo... kdo... kdo ste Vi?

Neki glas je odgovoril:

— Jaz sem, oče.

Bila je moja hči!

Zares, mislil sem, da sem znorel.

Umaknil sem se ritensko pred prikaznijo, ki je vstopila. Umaknil sem se in naredil, kakor bi jo hotel zapoditi, kretinjo, ki ste jo bili videli, kretinjo, ki me ni nikoli zapustila.

Prikazen je odvrnila:

— Ne boj se, papa; jaz nisem mrtva.

Hoteli so mi ukrasti prstane in odrezali so mi prst. Kri mi je začela teči in to me je oživilo.

In zares sem opazil, da je bila okrvavljena.

Padel sem na kolena, sopeč, ihtoč in hropeč.

Potem, ko so se mi, še vedno tako prepadlemu, da nisem razumel strašne sreče, ki sem jo bil deležen, potem sem jo pustil v svojo sobo, da je sedla v

NAZNANILO.

Naznanjam cenj. občinstvu, da se je preselil k meni dobro poznani čevlarski mojster **FILIP GEZA**, preje nahajajoč se pri tverdi Aleksander Oblat. — Izdelovalo se bode po meri vse vrste damskih čevljev do najfinjših luksuznih, prav tako tudi moške fine in tudi sportne čevlje po zelo ugodni ceni. 1369a

Se priporoča tverdi

MATEJ OREHEK,
Kolodvorska ulica šte. 26.

Razpis

Direkcija drž. rudnika Velenje razpisuje na dan 21. januarja 1929 ob 11. uri nabavo

147 kom. svetilnih armatur.

Pogoji in specifikacija se dobe pri podpisani.

Iz pisarne:

Direkcije drž. rudnika Velenje,
br. 81/II. 1359a

Kupujte „Zvezdanko“

Odvetnik

dr. Srečko Goljar

ima pisarno

Ljubljana, Tavčarjeva ul. 3
prilijče. 1377

INVENTURNA PRODAJA

angleških in čeških stolov
za obleke oseh vrst, suknje, površnike, plašče itd.

pri tverdi **NOVAK** Ljubljana

od 7. do 20. januarja
na Kongresnem trgu 15

Obiščite! Ne zamudite! Do 40% prihranite!

Osebne sanke

nove, kupljene, elegantne, šele dvakrat rabljene, za šest oseb, primerne za družino, se poceni prodajo. — Natančna pojasnila pri kolarju g. Mandelcu, Kočevje, Podgorska ulica. 1367a

1335 a

Potnika

za papirno stroko, ki je dobro uveden po Sloveniji in Medjimurju v papirnicah in trgovinah papirnega blaga. Z dobrimi referencami ob dobri proviziji iščemo. Ponudbe na poštanski pretinac 34, Zagreb I.

Ogledke pred 10. leti

popisuje dr. Jvan Lah v

Knjigi spominov.

Broširana velja Din 30.-, v
- platno vezana Din 40.-

Jzdala

237

**Knjigarna Tiskovne
zadruga v Ljubljani**
Prešernova 54 (nasproti gl. pošte)

Vinko Pokorn

mesni uradnik,

v nedeljo, dne 6. t. m. po kratki
mučni bolezni, mirno v Gospodu zaspa.

Pogreb dragega pokojnika bo v torek, dne 8. t. m. ob 2. uri popoldne iz hiše žalosti za topničarsko vojašnico št. 8 na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 7. januarja 1929.

Globoko žalujoči ostali.

1376-a

Neprenosljivo!

„Schneeweisse“ lasni generator (v steklenici) vas pomladi na 20 let in vrne osvetlim lasem prirodno barvo. Povsem neškodljiv, dobi se v vseh drogerijah, lekarnah in parfumerijah. Če ga kje ne dobite, ga pošljem proti vpošiljavi zneska 40 Din 2 stekl. franko Drogerija BALLA, Vel. Bečkerek.

Občina Ljubljana

Mestni pogrebni savod

Potrži globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom in znancom, da je naša iskreno ljubljena soproga, mati, hčerka, sestra itd., gospa

Zofija Bolha roj. Miklavc

soproga trgovca,

dne 6. t. m. po daljšem trpljenju, boguvdano preminula.

Pogreb drage pokojnice se vrši v torek, dne 8. januarja 1929 ob 4. uri popoldne izpred hiše žalosti, Celovška cesta št. 14, na pokopališče k Sv. Križu.

V LJUBLJANI, dne 7. januarja 1929.

1371

Žalujoči soprog in hčerka ter ostali sorodniki.

Občina Ljubljana
Mestni pogrebni savod

Globoko užaloščen naznanjamo, da nas je dne 6. t. m. ob pol 2. uri ponoči, po daljšem, mučnem trpljenju za vedno zapustil naš predobri, srčno ljubljani soprog, oče, stari oče, brat, stric in tast, gospod

Ivan Plehan

železniški nadsprevodnik v pokoju

Pogreb nepozabnega nam pokojnika se vrši v torek, dne 8. januarja 1929 ob pol 4. uri popoldne iz mrtvašnice veže splošne bolnice na pokopališče k Svetemu Križu.

Dragega pokojnika priporočamo v molitve.

V LJUBLJANI, dne 6. januarja 1929.

1368a

Globoko žalujoči ostali.

Ob nastopu v svoje 49. leto vabi

Ljubljanski Zvon

naš najodličnejši leposlovnih mesečnik čitačev Slovence v krog svojih naročnikov.

Ljubljanski Zvon prinaša zanimive izvirne romane in povesti. Letos se bo nadaljeval in končal veliki zgodovinski roman

SERENISSIMA,

ki je v prvih dveh delih, ki tvorita celoto zase, našel veliko število vnetih čitateljev. Dramatično razgibano dejanje se vrši v našem Primorju, Benetkah, na Cipru in v Italiji.

Krajše novele in povesti

bodo objavili Juri Kozak, P. Golia, A. Novačan, M. Smuderi, Fr. Bevk, M. Jarc, B. Kreft in drugi.

Prav posebno se bo odlikoval esejistični del, v katerem bodo obravnavali domače in tuje probleme naših najboljših esejistov.

Umetniške priloge

bodo prinašale poleg portretov tudi reprodukcije domačih in tujih mojstrov.

Ljubljanski Zvon izhaja mesečno

in velja celoletno 120, polletno 60, četrtletno 30, za inozemstvo 150 Din.

Naroča se v knjigarni Tiskovne zadruge v Ljubljani,
Prešernova ulica 54.

V globoki tugi naznanjam v svojem in v imenu svoje hčerke **Marije** vsem sorodnikom, prijateljem in znancom pretresljivo vest, da je Bog poklical v boljše življenje našo srčno ljubljeno ženo in skrbno mamico, sestro, svakinjo in teto, gospo

MIMI BREUER-jevo

soprogo stavbenika

ki je danes ob 1/2 14. uri po dolgi, mučni bolezni, Bogu udana, za vedno zatisnila svoje blage oči.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v sredo, dne 9. t. m. ob 1/2 17. uri iz mrtvašnice javne bolnice na pokopališče k Sv. Križu, kjer se položi truplo v rodbinsko grobnico k večnemu počitku.

V LJUBLJANI, dne 7. januarja 1929.

Jaroslav Breuer, stavbenik

Občina Ljubljana
Mestni pogrebni savod

soprog
in žalujoči ostali.

Uroš posebnega namena.

Mestni pogrebni savod
Občina Ljubljana

V neizmerni žalosti sporočamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancom pretužno vest, da je naš nadvse ljubljani soprog, sin, brat, zet in svak, gospod

Lado Hartman

uradnik Ljubljanske kreditne banke

dne 7. t. m. po daljšem, mukopolnem trpljenju, previden s svetotajstvi za umirajoče, izdihnil svojo blago dušo.

Pogreb dragega pokojnika se vrši v sredo, dne 9. januarja 1929 ob 4. uri popoldne iz mrtvašnice deželne bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 7. januarja 1929.

Žalujoča soproga Vera Hartman; Marija Hartman, mati; Franjo, Mira, brat in sestra; rodbini Hartman-Koman.

Javljamo tužno vest, da je po dolgi bolezni preminul naš uradnik, gospod

Vladislav Hartman

Blagopokojni je bil več let naš zvest sotrudnik, ki ga bomo ohranili v najlepšem spominu.

Pogreb se bo vršil dne 9. t. m. ob 4. pop. iz mrtvašnice deželne bolnice.

V Ljubljani, dne 7. januarja 1929.

Ljubljanska kreditna banka

Najboljše kupite!

NOGAVICE, damske in moške rokavice, triko perilo, puloverje, telovnike (vestje), žepne robce, KRAVATE, ovrtnike, SRAJCE, sifone, glote, čipke, vezene, gumbe, DMC prejlco, ročne torbice, aktovke, dežnike, športne in toaletne potrebščine samo 24 a

JOS. PETELINC, LJUBLJANA

blizu Prešernovega spomenika (ob vodi).

TRGOVCI (čevlarske delavnice, galanterije) PAZITE!!

(Za grosiste poseben popust.)

Edina prilika, da si nabavite

(Za grosiste poseben popust.)

PRAVE STARO-RUSKE GALOŠE in SNEŽNE ČEVLJE znamke

„RIGA QUADRAT“

direktno iz tovarniškega skladišča v Beogradu, Karadjordjeva ul. 13. (Telefon 30-75). Edino skladišče v kraljevini. Oddaja ocarinjeno blago.